ሓዳስ ኤርትራ

መበል 36 ዓመት ቁ.62 | ረቡዕ 11 ሕዳር 2026 | ገጻት 12 ዋጋ 2.00 ናቕፋ

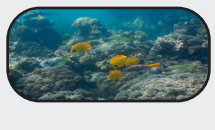
ገጽ 4 ንግዲ መጋየጺ ዓሳታት

ገጽ 5 "ግመል ተንቃሳቓሲ ፋርማሲ እየ"

ገጽ 9 ገስጋስን ተወፋይነትን

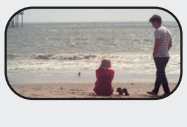
ገጽ 10 እዚኣስ... ኣይትድግመን እያ

ገጽ 11 ሃገራዊት ጋታ ኤርትራ ልምምድ ጀሚራ

ኣብ ሕ/መ/ኣ፣ ፈረንሳ፣ ኖርወይን ጀርመንን፣ ሰሚናራት ህዝባዊ መኽተ ተኻዪዱ

ኣብ ቺካጎ - ሕብረት መምህራት ኣመሪካ፣ ናይት - ፈረንሳ፣ ኣስሎ - ናርወይ፣ ከምኡ'ውን ማዝያምን ካልኣን - ጀርመን ዝኾቡ ዜጋታት፣ ብፖን 8ን ሕዳር ኣብ ዙሪያድዎ ሶሚናራት ህዝባዊ መኽቶ፣ ውዳበታቶም ብምሕያል ደለውቱዎም ንዘርኽ መኽቶ ኣረጋገጽሙ።

ህርቲ ቺካጎን ከባቢኣን - ሕብረት መምህራት ኣመሪካ "ክቶት ንሃገራዊ ድሕነት" ብዘዘበል ቴማ ኣብ ዙሪያድዎ ሶሚናር፣ ኣብ ኢምባሲ ኤርትራ ሓላፊ ቋንጽስዊ ጉዳያት ኣቶ ኣንር ሐመድ፣ ኣብ ህሉው ኩነታት ሃገር ብመሸጽር ሃገራዊ መድረኻዊ ተልእኾ ሰፊሕ መግለጺ ሂቡ።

ብዘመሳሰለ፣ ፊጽሚ ጉዳያት ኢምባሲ ኤርትራ ኣብ ፊረንሳ ኣቶ በርኽት ጸወልቂን ሓሊፌ ህዘውን ነማእዉን ጉዳያት ኣቶ ካሕሳይ ተወልደን፣ ንኤርትራውያን ህርቲ፣ ከተማ ናንት ኣብ እዋናዊ ጉዳያት ሰፊሕ ሶሚናር ኣቐዲዶሞ።

እዚ ነዋሃዚኡ እንከለ፣ ፊጽሚ ጉዳያት ኢምባሲ ኤርትራ ኣብ ሃገራት ስዊንዲናቪያ ኣቶ መሓመድሳሊ መሓመድሰዒድ ንኤርትራውያን ህርቲ፣ ከተማ ኣስሎ ከባቢኣን - ናርወይ ኣብ ዙሪያዶ ሶሚናር፣ ዜጋታት ንእለው ኩነታትን መርጫታት መምህራትን ብዝምንእ ተረዲኦም፣ ንመደባት መኽቶ ንምዕዋት ጀሚሮሞ ንዘለዉ ንጥፈታት ኩሒዶሉ ኣቐሻኺሩ።

"ክቶት፣ ሃገር ንምሃልኻልን ጸላኢና ንምሃዝን" ብዘዘበል ቴማ ኣብ ጀርመን - ከተማታት ማዝያምን ካልኣን ኣብ ዝዘኻኸደ ሶሚናራት መኽቶ ደማቲ ጠቕላሊ ቁጽጽል ኣብ ፍራንክፈርት ኦቶ ክብረኣብ ተኽስዝን ሓሊፌ ህዘውን ነማእዉን ጉዳያት ኣቶ ጠዓመ ሃይለን፣ ኣብ ህሉው ኩነታት ሃገር፣ ከምኡ'ውን ምዕባለታት ዞኹን ዓለምን ኣተኩሮም ሰፊሕ መብርሂ ሂቦሞ።

ቺካጎ

ጀርመን

ፈረንሳ

ዒላበርዕድ - ሰልጠና ሰርዓተ ፋይናንስን ምሕደራ ንብረትን ተዋሂቡ

ኣብ ንኡስ ዞባ ዒላበርዕድ፣ ንሰርዓተ ፋይናንሽን ኣተሓሕዝ ንብረትን ዝምልከት ሰልጠና፣ ብፖን 8ን ሕዳር ንሓለፍቲ ምምሕዳርን ፋይናንሽን ትካላት ትምህርቲ ንኡስ ዞባ ዳይሬክተራት፣ ሱፐራይዘራት፣ ተሓዝቲ ፕዝዘበን ንብረትን ነምኡ'ውን ንሙሚቱ ወሰዲ ተዋሂበ።

እቲ ብዮንሕር መምህራን ዞባ ዓንሰባ ተወዲቡ ብክኢላታት ዝተዋህበ ሰልጠና፣ ቀንዲ ዕላማኡ - ኣብ ምሕደራ ፕዝዘበን ንብረትን ዝጸንሐ ኣሰራርሓ ንምውርጻጽ ኩይኑ፣ ኣብ ኣተሓሕዝ ፕዝዘቡ፣ ኣተሓሕዝን ምሕደራን ሕሳቡ፣ ሕትመትን ኣጠቓቕማን ቅብሊት፣ ምርኽኻብ ፕዝዘቡ ንብረትን ሰደንን፣ ኣጠቓቕማ ችክ፣ ነምኡ'ውን ኣብ መሳርሕ ዕድጊን ኣንባቡን ዘተኩረየ ነይሩ።

ሓሊፌ ትካላት ትምህርቲ ኣቦ'ቲ ንኡስ ዞባ መምህር ሰለሞን ንገነቱ እቲ ሰልጠና - መቐጽልታ ናይ'ቲ መሳርሕ ምምሃርን ምስትግህርን ብዩይነት ንምልዋጥ ክጥበር ገዚእሉ ንጥፈታት ምኻኑ ብምሕባር፣ ሰልጠንቲ ብጥብራ ክሸርሐሉ ተጣቢዱ።

ኣቦ መንበር ጨንፈር መምህራን ዞባ ዓንሰባ መምህር ክብርም ንብረዝቢ ብወሸኑ፣ እቲ ዓቕሚ መምህራን ንምምዕባል ዝተወደበ ሰልጠና፣ ኣብ ባዕታ ስወጠ. ንነፀምጽኤ ብዮዝእ ክጥቀመሉ ተጣቢዱ።

ኣመሓዳሪት ንኡስ ዞባ ዒላበርዕድ ወ/ሮ ዓሻ ዓሊ.ናር ኣብ ገለፃኡ መዘኮሚ ቃል፣ ንኣገዳሽነት መሳርሕን ኣንባቡን ፋይናንሽ ተኸቲልካ ዝዀደድ ንጥፈታት ብምጥቃሱ፣ ነም'ዚ ገዚእ ሰልጠናታት ክድፋኡሉ ተማሕጺናን።

ተጋዳላይ ገረዝግሄር ወልደገብርኤል ተሰዊኡ

ኣብ ሚኒስትሪ ዕዮን ማሕበራዊ ድሕነትን ጨንፈር ዞባ ማኣከል ተኣላዩ ሰሽኩል ገዳም ተጋዳላይ ገረዝግሄር ወልደገብርኤል ወልደሚካኤል ብ9 ሕዳር ኣብ መባል 71 ዓመት ዕድመኡ ብሕማም ተሰዊኡ።

ኣብ ወርሒ ጥሪ 1975 ኣብ ተጋድሎ ሓርነት ኤርትራ ዝተሰለፈን ኣብ 1983 ምስ ተጋድሎ ሓርነት ኤርትራ ማኣከላይ መረሕነት (ሳዋም) ናብ ህዘባዊ ግንባር ሓርነት ኤርትራ ዝተጸንበረን ተጋዳላይ ገረዝግሄር፣ ኣብ እዋን ሓርነታዊ ቃልሲ. - ኣብ ተዋጋኢ ሰራዊትን ወተሃደራዊ ኣጉዳማን ብዝተፈላለየ ጸፍሕታት ሓለፍነት፣ ድሕሪ ናጽነት ድማ ኣብ ክፍሊ መራኸቢታትን ጨንፈር ሚኒስትሪ ዕዮን ማሕበራዊ ድሕነትን ዞባ ማኣከል ተመዲቡ ንህዘቡን ሃገሩን ብዝወፈዩነት ዘገልገለ ሓርነኛ'ዩ።

ገዳም ተጋዳላይ ገረዝግሄር ወልደገብርኤል ብዮል ሓዲርን ኣቦ ሓመሽት ደቅን'ዩ።

ሰሉስን ቀብሩ ድማ ትማሊ. 10 ሕዳር ፍርቂመልቲ ኣብ መካይመቓበር ሓርነኛታት ኣስመራ ተፈጺሙ።

ጨንፈር ሚኒስትሪ ዕዮን ማሕበራዊ ድሕነትን ዞባ ማኣከል ብምሳዋኡቲ ኣባሉ ተጋዳላይ ገረዝግሄር ወልደገብርኤል ወልደሚካኤል ዝተሰመየ መረር ሓዘን እናገለጸ ንእድራቡቱን መቓልስቱን "ጽንዓት ይሃበክም" ይብል።

ዜና

ደቡብ፡ ቀረብ ደም ንምውሓስ ዝምስገን ዕማም ከምዘሰላሰለ ተገምጊሙ

ማሕበር ወለንታውያን ለገስቲ ደም ዞባ ደቡብ ውዳበኡ ናብ ንኡሳን ዞባታት ብምስፋሕ ቀረብ እኽልን ብቐዳን ደም ንምውሓስ፡ አብ ዝሓለፈ ኣርባዕተ ዓመታት ዝምሸሸን ዕማም ከምዝሰላሰለ ገሊጹ።

እቲ ማሕበር ብደረጃ ፊጽሚት ኣኽል አብ ዝበዝሮ ንምንማ፡ ካብ 2023 ክሳብ 2026 አብ ንኡሳን ዞባታት መንደፊራ፡ ደቀምሓረ፡ ደሞርዋ፡ ዓዲ-ጎሳ፡ ዓዲ-ቐይሕ፡ ሰንዓፈ፡ እምኒሓይሊን ሰከይቲን ብበዘተኛዀደ ንጥፈታት፡ ኣስታት 8 ሽሕ ኪሎጺት ደም ከምኣተሰጡ፡ ኣቦመዝር ማሕበር ኣቶ አብርሃም የሃነ ሓቢሩ።

አብ 8 ንኡሳን ዞባታት 2055 ኣባላት ማሕበር ከምዝለዉ፡ ብምጥቃስ፡ ብሰንሰለት፡ ሰኣኣት ደም እትሓልፍ ህይወት ከይትህለ፡ አብ ቀጻሊ ስራሕ ከምዘርንበ አብሪህ።

ማሕበር ወለንታውያን ለገስቲ ደም ዞባ ደቡብ አብ ወርሒ መጋቢት 2015 እተመሳረተ'ዩ።

ኣስማጥ - ናይ ሓመድ ጽርግያ ይጽገን ኣሎ

አብ ንኡስ ዞባ ኣሶማጥ፡ ብሰንሰኒ ክራማት ተበላሸዩ ገጠንሐ ልዕሊ 84 ኪሎሜትር ናይ ሓመድ ጽርግያ፡ ብዋሕዮታዊ ወፈራታት ደጽገን ኣሉ።

እዚ ሃገርቲ ምምሕዳራት ከባቢ ኣሰኴ ሻቱ፡ ሃወትቱ ሸጋሊ፡ እምነልዳይ፡ ኣሶማጥ፡ ኡራን እሮታን አብ ሰመን ክልተ ግዜ እናወፈሩ ዘነጻልዎ ዘለዉ ማዕዮታዊ ንዋየታት፡ ኑቲ ጽርግያ ንተኻርንርቲ ምቹእ ንምግባር ገዲሎም ምኻኑ፡ ሓላፊ ኣሃዱ ማሕበራዊ ኣገልግሎት ኣቶ ኢብራሂም ማሕሙድ ሓቢሩ።

እቲ ብዕዘብ ተኻኒፎ ህዝቢ ገጠመም ዘሎ ስራሕ፡ ካብ ምምሕዳር ከባቢ እምነልዳይ ናብ ኣሰኴ፡ ካብ ኣሰኴ ናብ ታባ ዓርጉ፡ ነፀኡ'ውን ካብ ሃወትቱ ናብ ምምሕዳራት ከባቢ ኣሶማጥ፡ ኡራን እሮታን አብ ዝወስድ መኣመራት'ዩ ዝሰላል ዘሎ።

ተኣተፍቲ ብወሽምን ብሰንሰኒ ምብልሻው ናይቲ ጽርግያ ግበኣ ኣገልግሎት መጥዓዚያ ክረኽቡ ነፀዝየጽንሑ ብምሕባር፡ ሳላ ዝወስድዎ ተቦጊሶ እቲ ገጠንሐ ጸገም ብመጠኑ ተፈቲሑ ነፀዝሎ ገሊጾሙ።

ዓዲ ቐይሕ - ትካል ሰፊት ወተሃደራዊ ክዳውንቲ፡ ዝምስገን ኣበርክቶ ትገብር ኣላ

አብ ኩጣ ዓዲቐይሕ ተደኩና እትርኽበን ሎሚ ዓመት ስርሓ ዝጀመረትን ትካል ሰፊት ወተሃደራዊ ክዳውንቲ፡ ዕድላት ስራሕ አብ ምፍጣርን ሞያ አብ ምዕጣቐን ኣበርክቶ ትገብር ነፀዝሉ፡ ኣቶ፡ድታ ሓብርያም።

ሓላፊ ናይ'ታ ትካል መንእሰይ በረኽት ብርሃነ አብ ዝዘቦ ሐበራታ፡ አብ ዝሓለፈ መርሒ ለካቲት ብዘተመረቐ ሰልጠንቲ ምዱብ ስራሕ ድሕሪ ምጅማሮም፡ አብ'ዚ እዋን'ዚ አብ ምስራሕ ዲቪዛ ንተመሳሮ፡ ነፀኡ'ውን አብ ዝተፈላለየ ናይ ሃገጽት ስራሕ ንዘዋፈሩ ዘገልግል ኮምፕላሰዮኒ አብ ምፍራይ ተጸሚዶም ነፀዝሉ ገለጸ።

አብ'ታ ትካል ተመዲበን ዝሰርሓ 80 ሰራሕተኛታት ነፀዝለዋን ወጽኢታዊ ስራሕ ደሰላሰል ነፀዝሉን ዝሓበረ ኣኳያዲ ስራሕ ናይ'ታ ትካል ኣቶ በረሀ ብርሃነ ብግደኡ፡ ምስ ምድላብ ተመሓሮ እቲ ስራሕን ውጽኢቱን እናማዕበለ ነፀዝመጸእ ኣሚቱ።

ሰራሕተኛታት ብወሽቡ ኣቐዲመን ብዘቐሰምኡ ሰልጠና ድሮ ካብ ተጸባዩነት ወጺኦን ርእሰን ክኢለን ነፀዝለዋ ብምጥቃዱ ንነፀዝየረለን ደገፍን ምትብባዕን ኣመሳጊነኡ።

ማእከል - ቤት-ትምህርቲ ናጽነት ንብሉጻት ተመሃሮኣ ሸለማ

አብ ዞባ ማእከል - ንኡስ ዞባ ተራሾሎ እትርኽብ ናይ ማእከላይ ደረጃ ቤት-ትምህርቲ ናጽነት፡ አብ ሃገራዊ መልቀቒ ፈተና 8ይ ክፍሊ ዓመተ-ትምህርቲ 2025/2026 ብሉጽ ነጥቢ ዝመዝገቡ 27 ተመሃሮ ሸለሙ።

ብ8 ሕዳር አብ ዝተኻየደ ስነ-ስርዓት፡ ርእሱመምህር ናይ'ታ ቤት-ትምህርቲ መምህር የሟ ርእሶም፡ አብ ዝሓለፈ ዓመት ዝተሓዝረ ንተመሃሮ ናይ ምትብባዕ መደብ ድርኺትን ቅዱስ ቅንኣን ነፀዝፈጠረ ብምጥቃዱ ተሸለምቲ ጸዓርም ብምሕያል ንዘበረኽ ዓወት ነፀዝኣድዎ ኣቦኻኺረ።

አብ ጨንፈር ትምህርቲ ዞባ ማእከል ሓላፊ መሳረታዊ ትምህርቲ መምህር ሰርጹ ተኽለይ ብወከ፡ ዓቐምን ብቐዳትን ተመሃሮ ንምምሕያሽ ዝተዳድ ጻዕሪ፡ አብ ባይታ ፍረ ደርጎ ነፀዝሎ ብምሕባር፡ ተራ ወለዲ አብ ምትብታል ደቀም ክብህዘ ኣቦኻኺሩ።

አቦ'ቲ ዕለት፡ ሓንቲ ምስ ማሕበር ኣእምሮኣውን ምዕባሌኣውን ሰኽላን እትጥርኽ፡ ዝርኸቡዎም 5 ተመሃሮ ካብ 95 ክሳብ 99 ነጥቢ ብምምዝጋቡ ብክሊይ ተሸሊሞምዎ።

ብዘይካ ሰኑይ መዓልታዊ እትሕተም ጋዜጣ

ዋና ኣሰናዳኢ
ብርሃነ ምሕረትኣብ

ምክትል ኣሰናዳኢ
ዓብደልቃድር ኣሕመድ

ቀ.ሰ 116266 / 201820 (256)

ቦርድ ምስንዳእ
ዮሴፍ ሃይለማርያም
ምሉእብርሃን ሃብተገብርኤል
ተስፋኣለም የማነ
ሙሴ ገ/እግዚኣብሄር

ቀ.ሰ 201820 (250)
ፋክስ. 127749 - ቀ.ሳ.ጸ. 247

ለይ-ኣውት
ፍርቱና ኤፍሬም ትንሉእ ፍሰሃየ
ሳምራዊት ሃብተ ስሎሜ ኣፈወርቂ
ፋጥና ኣድም

ምዝርጋሕ ጋዜጣ
ቀ.ሰ.113395-07588045
ምልክታ
ቀ.ሰ 125013 - ቀ.ሳ.ጸ 1284

ደ/ቀ/ባሕሪ - ንሳዕቤናት መመላኽዒታት ዘብርህ ጎስጓሳት ተኻየዱ

ጨንፈር ጥዕና ዞባ ደ/ቀ/ባሕሪ "ተፈጥሮኣዊ ጸገባቕና ካብ ዘለሽዉ መመላኽዒታት ንቐጠብ" ብዘብል ቴማ ጥዕናዊ ሳዕቤናት መመላኽዒ ክሬማት ዙርርህ ጎስጓሱ ንተመሃሮ ማእከላይን ካልኣይን ደረጃ ነፀኡ'ውን ንህዝቢን መሃንቲ ትካላትን ኣቐዲዱ።

አቦ'ቲ ካብ 24 ጥቅምቲ ክሳብ 9 ሕዳር ዝተኻየደ ጎስጓሱ ሓላፊ ኣሃዱ ኣገልግሎት መድሃኒት ኣቶ ኢብራሂም አብዝሑ፡ ቁርዞት ንምቕያሕ ተባሂሉ ዝዘወተሮ ዘይውሑስ ክሬማትን ኣገባብ ኣጠቓቕማኡን ነፀኡ'ውን አብ ቁርዞት፡ ከሊት፡ ጸላም ኩቡዲን ስርዓተ መትኒን ዘለዎ ነጠድ ጥዕናዊ ጸገማትን ዝምልኸት ሞያዊ መብርሂ ሂቡ።

ጸቢቓካ ክትርኢ ምድላይ ንዙር ባህጊ ወዲሱበ ነፀዝገበኹ ዝጠቐሰ ኣቶ ኢብራሂም፡ መመላኽዒታት ክጥቀም ዝወሰነን ሱቡ ብምኽሪ ሞያዊ ዝተሰለየ ንቐሕ ምርጫ ክወሰድ ኣቦኻኺሩ።

እቲ ጎስጓሱ አብ ኩለን ን/ዞባታት ይቐየድ ነፀዝሉ፡ ተሓቢሩ።

ካብ መጻሕፍቲ

ሸረኽ

ምንጪ፦ መጽሓፍ ‘እኩብ ሓጸርቲ ዛንታታት ሚኪኤል በርሀ - 2026’

ብሃንእስዮ። ተወልደ፡ ቀጣን ሰላዕ ሐዘ። ደድሕሪ ኣባኒው ይወፍር። ኣብ ሻኻ ዓዲ ምስ በጽሐ ግን ኣባኒው ኣፋንዩ ረማዕ ይብል። “ምስቲን ቢጋይዕ’ባ ለክመን’ዚ ሓወይ. . .” ኢሉ ምስ ዙሓለፈ ጓሳ የማልኣን። ለሚደሞ’የምሂ። ከለላ ጸገሩ እናሓሸኹ “ዝኩብረልካ ኣይለእንን’የ. . . ክኩብ እዋን ሰዝዮ ኣብዚኣ ኣለኽሁ።” ኢሉ የጣዮሕ።

ካብ ከሉም መዚሙኡ ተረራ “እምቢ.” እትብሎ። ፋኑስ ጥራይ’ያ። “ንሰኻ ሸረኽ ክትጻወት። ኣነን ከኣ ቢጋይዕካ ክጋሸየልካ’ዩ” ትብሎ ገጻ ኣሲሪ።

“ዒቃ ቦንጠሶኹ ጨፍጨፍኩ ልሒጸካ ክትፍሕሳኺ. ስራሕ’ዶ ኣይትሃን’ዩ።” ጥቢቀኡ ገንጺሉ። “ንዒ’ሞ ረኣይዮ’ዚ ሰለፊይ. . . ብምፍሓስ እንድዩ ገጽ ተካ ወደ’ርብዓ መሳሉ ዘሎ።” ፋሕኳር ደናጉኡን ሰለፋን ቀሊዑ። ሓደ እግሩ ንቕድሚት ሰድድ ኣቢሉ ጠጠው ይብል።

“ኣየናይ መጽዓንን ሓሮን ጸርካ ኣቲ’ካ’ሞ. . .፧” ኢላቶ ትብሸቱ።

“ጽንሒ’ቲ ለሸላሸ. . . ወይዛ ዓይኒ ኣንዞጌ” እናሓርቀመላ ንሳ መገዲ። ንሱ ኣብ ምውዳድ ሸረኹ ይደንን።

ተወልደ፡ ፍጥር ካብ ዝበልኦ ብሸረኽ ምጽዋት ኣፍቂሩ። መሸንቀቓ ስሒባ ብእግራ ዝተሓንቀት ዐፍ፡ ገፍገፍ ኢላ ክትጣረፅ ከላ ደስታ ይሰምዮ። ግልጽ-ልጽ እናበለ ይወክ’ኽ። ኣብ ኮበቢ ዓውዲ ኮፍ ኢሉ። ኑጉን ዝሸጠበት ጥረምረ ለቒመን ክኩበራ ዝመጻ ኮታሩን ኣዕዋፍ ሰማይን ይዳብኡን። ከም ገለ ኢላ ኣብ መጻወድያ “ኣትያትሲይ” እናበላ ዘምስጠት ዐፍ፡ ብሸርዓት ቂም ይሕዘላ። “ጽንሒ’ቲ ገፊል! ዋይ ኣኔ እሞ ከኣ ካብዛ ኢያይ. . . ካልኣይዶ ሓንቲ ጥረ ለቒምኪ ከይትሃድሚ. . .” ርእሱ ይንቕንቕሎ።

ደድሕሪኣ ኣብ መጻወድያኡ ኣትያ እትተሓዝ ዐፍ፡ ሕሉፍ መርገም ዝሸበራ ክትትከውን ኣሎዋ። እንጸርጸሮቱ የወጽኣላ። ኣቦይ ጉበሩ፡ “ኣንታ ቁልዓ! እንታይ ዝገበራ ኣዕዋፍ’ዮን ለቒምካ እትውድኣን፧” ይብሉዎ። ኣብ ወሽጦም ግን ብኾልተ ዓይኒ’የም ዝርእዩዎ። ሰርሑም ሓላው ቀላይ’ዩ። ሳሕቲ እንተ ዘይመጺኡ ጎልጎል ሸኹ፡ ግርማኣ ሸል ትብሎም። ገለ ይጎድላ። በዚ ከኣ ክህሉ ይደልዩዎ። ንኣዕዋፍ ዘሎዎ ተረር ተጻብኦ ግን የጽልኦም። ሸረኹ ዘዋጻወደላ ጎልጎል’ሞ እንታዩ እያ ንተወልደ፧ ቀላይን ኮበኢን ጸምው ክብለሉም ከለ። ሰለይ እናበሉ ናብኡ ይኸዱ።

ደቀቕቲ ኣዒንዩም ተኸሉም ብንእስዮ። ተወልደ፡ ቀጣን ሰላዕ ሐዘ። ደድሕሪ ኣባኒው ይወፍር። ኣብ ሻኻ ዓዲ ምስ በጽሐ ግን ኣባኒው ኣፋንዩ ረማዕ ይብል። “ምስቲን ቢጋይዕ’ባ ለክመን’ዚ ሓወይ. . .” ኢሉ ምስ ዙሓለፈ ጓሳ የማልኣን። ለሚደሞ’የምሂ። ከለላ ጸገሩ እናሓሸኹ “ዝኩብረልካ ኣይለእንን’የ. . . ክኩብ እዋን ሰዝዮ ኣብዚኣ ኣለኽሁ።” ኢሉ የጣዮሕ።

ካብ ከሉም መዚሙኡ ተረራ “እምቢ.” እትብሎ። ፋኑስ ጥራይ’ያ። “ንሰኻ ሸረኽ ክትጻወት። ኣነን ከኣ ቢጋይዕካ ክጋሸየልካ’ዩ” ትብሎ ገጻ ኣሲሪ።

“ዒቃ ቦንጠሶኹ ጨፍጨፍኩ ልሒጸካ ክትፍሕሳኺ. ስራሕ’ዶ ኣይትሃን’ዩ።” ጥቢቀኡ ገንጺሉ። “ንዒ’ሞ ረኣይዮ’ዚ ሰለፊይ. . . ብምፍሓስ እንድዩ ገጽ ተካ ወደ’ርብዓ መሳሉ ዘሎ።” ፋሕኳር ደናጉኡን ሰለፋን ቀሊዑ። ሓደ እግሩ ንቕድሚት ሰድድ ኣቢሉ ጠጠው ይብል።

“ኣየናይ መጽዓንን ሓሮን ጸርካ ኣቲ’ካ’ሞ. . .፧” ኢላቶ ትብሸቱ።

“ጽንሒ’ቲ ለሸላሸ. . . ወይዛ ዓይኒ ኣንዞጌ” እናሓርቀመላ ንሳ መገዲ። ንሱ ኣብ ምውዳድ ሸረኹ ይደንን።

ተወልደ፡ ፍጥር ካብ ዝበልኦ ብሸረኽ ምጽዋት ኣፍቂሩ። መሸንቀቓ ስሒባ ብእግራ ዝተሓንቀት ዐፍ፡ ገፍገፍ ኢላ ክትጣረፅ ከላ ደስታ ይሰምዮ። ግልጽ-ልጽ እናበለ ይወክ’ኽ። ኣብ ኮበቢ ዓውዲ ኮፍ ኢሉ። ኑጉን ዝሸጠበት ጥረምረ ለቒመን ክኩበራ ዝመጻ ኮታሩን ኣዕዋፍ ሰማይን ይዳብኡን። ከም ገለ ኢላ ኣብ መጻወድያ “ኣትያትሲይ” እናበላ ዘምስጠት ዐፍ፡ ብሸርዓት ቂም ይሕዘላ። “ጽንሒ’ቲ ገፊል! ዋይ ኣኔ እሞ ከኣ ካብዛ ኢያይ. . . ካልኣይዶ ሓንቲ ጥረ ለቒምኪ ከይትሃድሚ. . .” ርእሱ ይንቕንቕሎ።

ደድሕሪኣ ኣብ መጻወድያኡ ኣትያ እትተሓዝ ዐፍ፡ ሕሉፍ መርገም ዝሸበራ ክትትከውን ኣሎዋ። እንጸርጸሮቱ የወጽኣላ። ኣቦይ ጉበሩ፡ “ኣንታ ቁልዓ! እንታይ ዝገበራ ኣዕዋፍ’ዮን ለቒምካ እትውድኣን፧” ይብሉዎ። ኣብ ወሽጦም ግን ብኾልተ ዓይኒ’የም ዝርእዩዎ። ሰርሑም ሓላው ቀላይ’ዩ። ሳሕቲ እንተ ዘይመጺኡ ጎልጎል ሸኹ፡ ግርማኣ ሸል ትብሎም። ገለ ይጎድላ። በዚ ከኣ ክህሉ ይደልዩዎ። ንኣዕዋፍ ዘሎዎ ተረር ተጻብኦ ግን የጽልኦም። ሸረኹ ዘዋጻወደላ ጎልጎል’ሞ እንታዩ እያ ንተወልደ፧ ቀላይን ኮበኢን ጸምው ክብለሉም ከለ። ሰለይ እናበሉ ናብኡ ይኸዱ።

ደቀቕቲ ኣዒንዩም ተኸሉም እናጠመቱዎ፡ “ብሰሩ’ኸ እንታይ ኢኻ ትገብረሽ” ይሉቱዎ። “ዋእ. . . “ክንደይ ሻብ’የ’ሞ ክሰግረኩምኻ”

“ምስ ሓዝኾኖን’ምበር. . .”

ሻንፎቱ ጀል ኣቢሉ፡ “እንቲተን ሓደ ብሓደ ቀንጠጠ ደሲደን።”

“ሸዐ’ኘ፧”

“ሸዐ ድኣ. . ከም ጫቕጭት ደርሀ መሬትመሬት ገፈፍ ይብላ።”

“እንታይ’ሞ ረባኡ፧”

“ዋእ! . . . መን ዝዘርኣለን በለወን ድኣ. . . ብልዕሊይ ከንኳድኖ፧!”

“ኮይኑ፧ ንሳ’ያ. . . በልብል ሸረኽካ ዐፍ ሓዛ!” ሰንብድ ኣሎም ሓቡዎ። ንሱ’ውን በረግ ክብል ይደናናዕ። ኣብ ዙርያ ሸረኽ፡ ትትዕ ኢለን ዝጸንሓ ኣዕዋፍ ከኣ ደብሪ። ኣቦይ ጉበሩ፡ እቲ ኣሰናን ዘይበሉ ግርጻናም ይገልሁዎ። ተወልደ ግን ይሓርቖ። ኣብ ዓይኑ ምንፋር ስኢነን ዘዕለበጣ ኣዕዋፍ ይሰኣላኣ። “ዋዕ-ዋዕ እናበልከንምኮ ተንፍሩለይ ኣለኹም።” ኢሉ ገዝዙበ ሂቡ ዝገዘአን እንቋቕሓ ኣብ መሬት ከም ዝሸጠባኣ ይኸረ። ብንቦ ዓይኑ ይጥምቶም።

* * *

ግዜ ሓለፈ። ብዓመት እናተሰፍረ። ተወልደ፡ “ኣንቲ ፋኑስ እንታይ ድኣልኪ ኣብ ክልቲኡ ኣፍ-ልብኽኪ ጭሩ ገበላ ቃቒርኪ. . .፧” በላ።

ነታ ኣብ ዝዐናን ዝተሰከመታ ዕንቲ-ማይ ንላዕሊ ገጻ ሰፍ እና’በለት። “ወይይ! ሎምስ ወፈራ ምመራሕ’ንምበር. . . ንሰኻዶ ጭሩን ጨራሩን ኣልካ ምጻደርኽ፡ ኣየጉህኻን ድዩ እቲ ብሸረኽ ዘሕለፍኾ ግዜ ንእሰኑ፧!”

“ክሊ ግዳ. . .ንሱስ ጠውጠው ዙበል መሸንቀቓ ከይፈሓሰኾዶ ድቃስ ደርኹ’ዩ።” ኢሉዋ ኣብ ሓሱብ ኣተወ።

ንርወዩት ናይቲ ምስኡ ዝጸበየ መንፈስ ጥራይ፡ ወግሐ ጸብሐ ናብ ሱብ ዝቐንዑ ብዙሕ መሸንቀቓ ቋጺሩ’ዩ። ከም ናይ ኣይይ ኢታይ ገይራ እተሐንሶ ግን የላን። ኣይይ ኢታይ ርግቱ ኣብ ኮበቢ ደገ ሰላም’ዮን ዝናበራ ነይረን። ኣብኡ ኮፍ ኢለን ምስ መቕጽርያ ምዘራብን ዓይኑ ምኽኣል ኣበዮ።

“ዓዲ ናብ ውራይ ምስ ወፈረት፡ ኑቲ ናይ ቤተክርስትያን ሞባእ እናለቐመ፡ ኣብ ዓዲ-ንታን ንእትርከቡ ጓል ሓፍተን ክልተ ድልዱላት ዝራብዮት እንድዮን ዝዘአናላ። ብኾላእን ሓሊፋላ” እናበለ ሓንኡብ ምድንጋጽ ካልእ ሻብ ከኣ ሓልዮት ዓዲ ብዝመሳልል ኣቀራርቡ ካብቲ ቀጽሪ ከም ዝርሕቃ ኣማዝረን።

እናቦኽረኽበን ግን ግልብዮ ኢሉ “ኣየ’ዛ ቶኳን ዓዲ እዘኡ ዓለም ኣይትብል መሰለ. . . ድሓን’ዩ ኣይይ ኢታይ እንታይ ይግበር፧” ይብለን። ክውል ምስ በላሉ ድማ ይሰሕቕ - ባጫ!

ሃንደበት ግልብዮ ኢሉ፡ “ኣዕዋፍ ድኣ እንታይ ልቢ ኣሎወን፧ . . . ፋኑስ ጓል ኢያ በረቐ’ኳ. . . ሓንቲ መሓልቲ ቢጋይዕ ከይወሓልክለይ ንእሰኑ ሓሊፉ. . . ንሰኸ’ዶ!” ኢሉ ርእሱ ነቐፍቐላ።

“ላዕላይ ዓዲ’ኮ ኮማኻ ዝበለ ከንቲ ኣይተፈጠሮምን. . . ብላሽ!” ኢላቶ ንድሕሪት ጠመተት።

ሰንፍ-ክፍ ኢሉዋ’የ። ድምጺ ሱብ’ያ ሰሚዓ። ጠመተት። ብባሕሪ ዝኣትዉ ሰለስቲ መናእሰይ ኣእዱንም ጸዊናም፡ ኣብ መንክብም’ውን ሓሓደ ዕንጨይቲ ጸይሮም ክመጹ ረኣየት። ከሕሎዎት ኣዒንቲ’የን ዘለዋኣ። ፋኑቱ ንብይና ኣብ ደንደስ ቀላይ ምስ ተወልደ፡ ተዕልል ምንብራ ተሰከፈት። ዓዲ ንኽትኣቲ ኮቐስት። ጸጸኒሓ ግን ንድሕሪኣ ወገን ግልጽ በለት። ኑሰነ ሰንፍ-ክፍ ኢሉዋ’የ። ተወልደ፡ ሃንደበት - ኣቓልቦ መንገደኛታት ክሱብ ዝሰሕብ ዋዕ ኢሉ ሱሓቐ። ዘሰሕቐ ነገር ኣየጋጠሞን - ግን ክሱብ ዝልሎ ሱሓቐ። ኣይሓርስ ኣይጉልጉል - ዓዲ ውዒል’የ። ወረ የጣቦቐ ይፍንዮሕ። እታ ምስኡ ዘዎጸየት “ሸረኽ” ከይጸወት ከኣ ይሓፍር። ኣብ ልቡ ግን ቦታ ኣሎዋ። መታዓብይቲ’ያ።

ካብዩዎም መንገደኛታት ሓደ፡ “ተወልደ ናይ ድሓን ድኣ ክንድ’ዚ ሱሓቐ፧” ሓተቶ ወረ ክሰምዕ ተሃንዮዩ። ኣይመለሰን። ሱሓቐ ቀጸለ። “ምሳኻዶ ኣይተንክን ኣታ፧!” ዝተሰከመ ዕንጨይቲ ካብ የማናይ ናብ ጸጋማይ መንክብ እናብረየ።

ተወልደ፡ ኣዒንቱ ደራረዘ። “ተኣምራት’የ. . . ከምታ ናይ ብኣምሆይ ኣብ እምባ ቅሚጡ ኣብታ ለግሲ ኣለኸ።” ኢላትኒ። “መን ኣንታ፧!” ከሉም ሰንብደም ሓተቱዎ።

“ኣይረኣየትንን እንድየ ዝበልኩ ነይረ፡ ምስ ተቶ ወደ’ርብዓ ብኣምሆይ ዕራርቦ ኣብኣ ነይሮም። ንኣኣ ኩተኩሓስ’ያ ደልየ. . . ሸዓ ጥራይ’ኮ ኣይትነገ። ጸሓይ ዕርብ ክትብል ከኣ ብዙሕ ግዜ’የም ድሕሩን ቅዳሙን ኮይኖም ብግራት ሓሉት ዝሃትፉ” በሎም።

ሓደ ካብየም ተሃኒኖም ክሰምዑዎ ዝጸንሑ መንእሰይት፡ “ክለ’ንታ! ዝ ፋኑስ ዲኻ፧”

ተወልደ፡ “ንሳ’ወ!” ኢሉ ኣረጋገጹሎም።

“መልክዕኛ ኣብርኖ። ቀደመ-’ንዶ ኩሑላት ኣዒንትን ዛወዛዋ ጸገርን ተዓዲላ!” ተተሓሒዙም ኾቐሉ - ንወሽጠ ዓዲ። ተወልደ፡ “ኩበርኖካ” ኣይበለንኡ። ነታ ዕላል ብኩሉ ጎድንታታ መሸንቀቓ ገይሩ የኽበባ ኣበረ - ብሸረኽ፡ ኣይደንጎየትን - ተብላልዐት።

* * *

ፋኑቱ ካብ ገዝ ምውጻእ ሰኣነት። ዝረኣያ ዘቦኡ ይሰኣቃ። ትራን ተረር ኣረጋግጻኣን ተብለሉ። ምንባር ሰኣነት። ዓበይቲ ዓዲ፡ ዘረባ ንሸዕርሩ ኣጸምዮን ኮላላኡ። ድንግልናኣ ግን ኣይኣመናእንኡ። መዚሙኡ ሓንቲ ብሓንቲ ተመርዕዮን ኩዩ። ዓይናን ልጥን ተዕርፈሉ ሓሱብ ጨነቓ። መወዳእታኡ ሸሞንተ ዓዲ ሰገራ ምስ መኾነን ሓተናኣ ተደረበት። ተወልደ ግን ደሃያ ካብ ምጽንታው ኣይሓደገኹ። ኣብ ሓምሻይ ዓመታ ሓደ ብኣይታንትት ላዕልን ታሕትን ዝበልኦ ወዲ ሓረሰቶት ብሓደም ከእትዋ ሓተተ። ቤተ ሱብ ዝንብሩዎ ኣይዝርዮምኹ። “ሕራይ ማይ ሓጺበና ንህዞኹ” በሉዎ።

መዓልቲ ተቐጽረ። ገጽ ፋኑስ ከኣ ክወላዕ ጀመረ - ንክር ንምፍታኹ። ተወልደ ግን ድቃስ ሰኣኑ። ሓደኽ ሸረኽ ንምጥዓብ ከኣ ግዜ ኣይወሰደሉን። ተወልደ፡ ሓደ ዓሸርተ ዝቦና መሰረ ተሻደጡ። “ሎምስ ዓዲ ንዓዲ እናኸደኩ ብእኽሊ ክልወጥ’የ።” ኢሉ ነቐሉ። ትኽ ኢሉ ዓዲ ሲጋር ምስ ኣተዉ ኣብ ቀጽሪ ቤተ ክርስትያን ኮፍ በሉ። ጸሓይ ዓሪቡ መቐታ ግን ኣብ ዝነን ኣእማን ተራኩ ነበረ። ኣብ ጎኡ ከኣ ሰለስቲ ዓበይቲ ኣንስቲ ነበሩ። “ገለ ፋኑስ እትዝክል ኣይትፈልጣኽ” ሓተተን። ከም ዝፈልጣኣ ነገራኡ።

ናይ ሸረኽ ዛንታታቱ ከዘንትወለን ጀመረ። “ፍጥር ከይበለት ዓይና ዘንበረትሉ ጎበዝ ነይሩ። ኣይትሳኣኽ። ሃገር ዓለም ጎደሎ’ዩ። ዕድል ጓል’ሞ ሓለፋ ኣሎዎ። ተቶ ወደ’ርብዓ ዝበሉዎ ጓሳ ዓዲ፡ ንሱ ሕማቐ እንተ ዘየላምዱ ድሮ ከምዚ ኮማይ ምዉቕ ሓዳር ገይራ ወሊዳ ዘሚዳ ምሃለወት። ከምቲ ጽላሎት ናብ ዘበሎ’ያ ትዘዘ። ድሕሪ ክንድ’ዚ ዓመታት’ኳ ‘ዝ ንዓይነይ ክርእየካ ምጽኢ’ያ ምጽኢ’ ዝበል መልእኽተኛ ሰደደትሉ። ኣእሹ ነፊሱላ ይኸውን’የ ዝበል ነይረ። ግን ብንእስዮትካ ዘእተኻዮ ሃገር ምሳኻ’የ ዝድፈን። ልማድ ሕማቐ’የ። ከምኣ ኣቢሉ ዘጉህኺ ሱብ የለን። ሰኣን ኣደብ ተጎዲኡ። ብላሽ!” ቃና ኣዘራርባኡ ኩቡዲ ዝበልዕ ነበረ።

ሓንቲ ካብኣን “ደይ ንሱ እንተ በልካ. . . ኣብዘ ዓዲ ካብ ትመጽኡ ድግያ’ውን ኣይሰማዕን’ዩ።” በሉዩ።

ተወልደ፡ “ዋእ!” ኢሉ ኮሳፋ። “ኣብ ዓደቦኣስ ከምኣ እንድያ. . . ንሱ ከም ሓኽሲ. ድሙ ሊይቲ’ያ ትወጽኡ። እንታይካ ዘይገበረት፧ ፍጥረት ሱብ በይኑ’ዩ። ዕድሎታ ንሳ ኮነት። መዚኣ ድኣ ቀደም እንድኖን ሱዲረንን ማሚቑንን. . .” ብዘረባኡ ንኹለን ከም ዝደናገጻ ገበረ። ኣብታ ዓዲ’ውን ናይ ሸረኽ መፈንጠርያኡ ኣጻወደላ። ምዝራብ’ዩ ድምጺ!

* * *

ውራይ ኣተወ። ዳገሻ ተገዘኡ ዕኽጨይቲ ምስ ተኣከቡ ካብ እንዳ ወዲ ሸምግለታት መጹ።

“ብግዲ ኢና ጓል ሱብ ከሸጽግሉ ደሊና ነይርና’ምበር፡ ቁልዓ ኣቑብጩ. . . እንዳ’ባ እንታይ ትብሉና፧” በሉ። ዝበሃሉም ኣይዝረን። ጸሮም ኣራጊኖም ከዱ።

ፋኑቱ ብሕጉ ተቐልቂላ ኣማዕደውቶም። ንድሕሪት ግልጽ ኣይብሉን። ንሰ’ውን ወጸት። ኣብ እዋን ጉብዘናኡ ውልዶ ኣጥባታ እናጠመቱ፡ “እንታይ ድኣልኪ ጭሩ ገበላ ዝቃቒርኪ. ትመስል. . .” ኢሉ ዘትክራ ዝሸረ ተወልደ፡ ገጹ ክትርእን ከደንዕሰን በቒጉቶ። ተወልደ እቲ ፈታው ሸረኽ፡ ንዕኡ ተሰፉ ኣንበረትሉ - ዘረባኡን ሓሳብን ክደግም!. . . ከደት። እንደገና ናብ ሸረኽ - ናብቲ ካብ ንእስዮቱ ዘታተዮ ስራሕ!

ሎሚ ኣብ ERI-TV

ሰዓት	መደብ
10፡15	ብሞሽኣትሪ ትምህርቲ ዝዩሎ ኣጉዳማዊ መደብ
11፡45	ደርፊ
12፡00	ሃገራዊ መዝሙር
12፡02	መደብ
12፡30	ዜና (ትግርኛ)
12፡50	ዜና ስፖርት
12፡55	ተክ ኢንኦይት
13፡30	ዜና (ዓረብ)
13፡45	መደብ ገሹበ ደሓን
14፡25	መደብ ህርመት
15፡30	ብሞሽኣትሪ ትምህርቲ ዝዩሎ ኣጉዳማዊ መደብ
17፡00	ዜና (ትግርኛ)
17፡15	ደርፊ
17፡30	ዜና (ዓረብ)
17፡45	መደብ ማእጋር
20፡00	ዜና (ትግረ)
20፡15	መልሲ. ኣብ መኽመር
21፡00	ዜና (ትግርኛ)
21፡25	ሰሙዳት ፊልም ትም ምልል ስለዘመረጸ 3ይ ክፋል
22፡00	ዜና (ዓረብ)
22፡10	መደብ
22፡30	ዜና (እንግሊዝ)
22፡40	ፈንቅል

ጸጋታት ባሕሪ

ንግዲ መጋየጺ ዓሳታት

ሓጎስ ዘርኣም

ዝተፈላለዩ ዓይነት መጋየጺ ዓሳታት ኣብ ዕንባባ ባሕሪ እናተመገቡ

ዝዝየዩ ክፋል ዓለምና ማለት ሰለስተ ርብዒ ብምግይ ዝተሸፈነ እዩ። ንቑጽ መሬት ዝተፈላለዩ ኣትክልትን እንስሳታትን ክህልውዎ እንከለዉ፡ ማይዊ ኣካል ከኣ ካብኡ ብዝተኣጸፅኖን ዝተፈልዩ ኣትክልትን እንስሳታትን ዘርጊጸ እዩ።

ልክዕ ከም እዮም ኣብ መሬት እንርእየሞ ዝተፈላለዩ ጫካታት ኣግራብን ዝተፈላለዩ ካልኦት ኣትክልትን፡ ኣብ መዓሙቕ ባሕርታትን ውቅያኖሳትን እውን ጫካታት ኣትክልቲ ባሕሪ፡ ሳዕሪ ባሕርን ዕንባባታት ባሕርን ይርከብ። ዓሰርተ ዕጽፊ ናይዞም 10 ሰዓት ኣብ ሓደ ጫካ ተጓዒዝካ ክትርእየሞ እትኽእል እንስሳታት፡ ኣብ ዕንባባታት ባሕሪ ኣብ ውሽጡ10 ደቓይቕ ጥልቃ ብምግባር ክትረኽሞ ትኽእል። ኣብ'ዚ ናይ ባሕሪ ጫካ ዝተፈላለዩ ዓጸማትን ዘይዓጸማትን እንስሳታት ከምኡ'ውን ዝተፈላለዩ ዓሌታት ዓሳታት ዕንባባታት ባሕሪ ብዝበዝሑ ይርከቡ።

ዓሳታት ዕንባባታት ባሕሪ እዮም ዝመልክው ዓጸማት እንስሳታት ናይ'ዛ እንኩበረላ ፕላኔት ኮይኖም፡ ዝተፈላለዩ ዓሌታት የጠቓልሉ። ኣብ'ዞም ዓሳታት ዘለሙ ፍልልይ ናይ ቅርጺ፡ ግዝፈ፡ ሕብረ፡ ጠባይን ዝሕዝም ኣኩቡቢዮዊ ሰፍራን ኑቲ ዕንባባ ባሕሪ ዝያዳ ሰሕብቲ ይፈጥረለ።

ግዘፌ ናይዞም ብጽሑና ዘኣኽሉ ኣብ ትሕቲ 1 ሰ.ሜ ዝቑመቶም ጎበስ (Gobies) ክኾኑ እዮም ልዕሊ 9 ሜትሮ ዝቑመቶም ዝዓበዩ ኑብራዊ ፕሮቶኻ (Tiger shark) ይዝርግሑ። ገለ ካብ'ቶም ክኾኑ ሕጂ ተሰልየም ዘለዉ 15,000 ዝቮኑ ዓሌታት ናይ ጨዋም ማይ ዓሳታት፡ 30% ኣብ ዕምባባታት ባሕሪ ይኾንሩ።

ብሓፈሻ ክረአ እንከሎ ዓሳታት ዕንባባ ባሕሪ ብ30 እንዳታት ዝተዓበሰሉ እየ። ኣኻውሕ ዕንባባታት ባሕሪ ዓ.ኪ. ረቡሓ ዘለዎም ኣገደስቲ ሰኩ-ማሕድሮ (ecosystems) ዓለምና እየ። ከምዚ ሰለ ዝቮነ ከኣ ሓደ ካብዞም ወጽኢታው-ያንን ዓይነታው-ያንን ባህርያዊ ሃብቲ ዘለውዎ ሰኩ-ማሕድሮ እዩ።

ዓሳታት ካብዞም ቀንዲ ዓብለልቲ ጉጅለ እንስሳታት ናይ'ዚ ሰኩ-ማሕድሮ እየ። ኣብ ጫካታት ዕንባባ ባሕሪ ብዝርኢዮም ብምንቅሳቕሶም ኣዝዮም ሱፍቡቲ እየ። ሰኩ-ማሕድሮ ዕንባባታት ባሕሪ ንዓሳታት ከም መዕቀቢ፡ መመገቢ፡ መራቢሕን እዋም ዝተፈላለዩ ዓሳታት እዚኦም ብደቂ ሱቡ ኣብ ዝተፈላለዩ መዓሳታት ይውዕሉ። ብከተፈላለዩ ኣጦባብ ከኣ ዝተፈላለዩ ኣታዊታት ክርከቡ ይኽእል። ንኣብነት፡

- ከም ምንጪ መግቢ፡
- ከም መመላኽዒ ብመልክዕ ኣካርዮም፡
- ከም ምንጪ ኣታዊ ገፈፍነ ምሻጥ ከምኡ እውን ቱሪዝም።

መጋየጺ ዓሳ ማለት ሓፈሻዊ ከም ልምዲ መጸውዲ ናይዞም ኣብ መንበሪ ቤት ብቨኔተሮ ዝተሰርሐ ታንክር፡ ኣብ ማይ ክኩቡ ዝኾኑሉ ህይወታው-ያን እዮም። ዓሳታት፡ ዘይዓጸማት እንስሳታት ባሕሪ ከም ዕንቀርቢት ባሕሪ (Crabs)፡ ጋምባሪ (shrimps)፡ ሕርካ/ጸፍሮን ካልኦት ሞላሰክን (clams, scallops) ከም ኣብኡት ምጥቃስ ይክኣል። ዕንባባ ባሕሪ ዓመታዊ ኣሰታት 2000 ዝቮኑ ብህይወቶም፡ ሚልየናት ዝቮኑ ከኣ፡ ሞይቶም ዝተዓቐቡ (specimens) ኣብ ንግዲ ይውዕሉ።

መብዛሕትኦም መጋየጺ ዓሳታት ኣብ ዕንባባታት ባሕሪ ይሰፍሩ። ዓሳታት ዕንባባ ባሕሪ ከኣ ይጠዝሉ። ብዓለም ደረጃ ክረአ ከሎ፡ ንግዲ መጋየጺ ዓሳታት ብ1930ታት ኣብ ሰሪላንካ ክጅመር ከሎ፡ ኣብ 1950ታት ከኣ ብዝያዳ ኣሰፋሕፈሐ።

ዝኒ ንምትግባር ዝተፈላለያ ትካላት ንግዲ ዝኾም ዓሳታት ብምግፋፍ ዓ.ኪ. ምልውዋጥ የጎይዱ። ብ1985 ዓ.ም ዝተኻየደ መጽናዕቲ ከም ዝሕብሮ፡ ኣብ ዓመት ካብ 24-40 ሚልየን ዶላር ኣብ መንን 40 ሃገራት ምልውዋጥ ዕዳጋ ናይ መጋየጺ ዓሳታት ተኻይዱ።

ቀይሕ ባሕሪ ሓደ ካብዞም ብልዑል ሰኩ-ህይወታዊ ብዙሕነት ዕንባባ ባሕርን ዝተፈልጠ እዩ። ዝተፈላለዩ መጽናዕትታት ከም ዝሕብርዎ፡ ኣህጉት 17 ሚኢታዊት ካብ ዓሳታት ቀይሕ ባሕሪ መባቁላውያን እየም። ቀይሕ ባሕሪ ኤርትራ እቲ ቀንዲ ክፋል ናይ'ዚ ሰለ ዝቮነ፡ ሓደ ካብዞም ሱፍቡቲ መጋየጺ ዓሳታት ዘለውዎ ክፋል ናይ'ዚ ባሕሪ ይጉበሮ።

ኣብ 1997 ዝተገበረ መጽናዕቲ ከም ዝሕብሮ፡ ኤርትራ ኣብ ትሕቲ ኢትዮጵያ ኣብ ዝነበረትሉ እዋን፡ ኣገዚዉ ውሑድ መጠን ንግዲ ናይ'ዞም ዓሳታት ከም ዝነበረ የመልክት። ድሕሪ ናጽነት ብፍላይ ካብ 1995 ጀሚሩ ዝዂም መጋየጺ ዓሳታት ክትግገዝዎም ጀሚሩ - ክሳብ 1997 ከኣ ቀጺሉ።

ኣብ 1997 ብዞዕባ ዝተኣርየ መጠንን ዘለዎ ጾልዋን መጽናዕቲ ተኻይዱ። ኣብ'ዚ መቓን ግዜ'ዚ (1995-1997) ክልተ ኩባንያታት ኣብቲ $65,000 ዶላር ዝዋጋኣም 60,000 ዓሳታት ኣብ ዓመት (ዝበዝሐ ካብኡ ንኣመሪካ) ናብ ወጻኢ ሃገራት ሰዲደን።

ኣቡቲ ግዜ እቲ ንግዲ ን0.5% ካብ ጠቕላላ ዓለማዊ ንግዲ መጋየጺ ዓሳታት የጠቓልል ነይሩ። እዞም 60,000 ዓሳታት ብዓሌት ክንርእየም ከለና፡ ካብ ሱቡን ክልተን ጅራት (genus) ኮይኖም፡ እዮም ዝበዝሑ (ክልተ ሰሶ) ዳምሰል ፊሽ ተዛሊሎም ዝጸወው እየም።

ድሕሪ 1998 እዚ ንግዲ'ዚ ብዝተፈላለየ ምኽንያት ክሳብ 2007 ኣቋረጹ ድሕሪ ምጽናሕ፡ ኣብ ጥሪ 2008 ጀሚሩ ነይሩ። ኣብ'ቲ ክሳብ 2009 ዝተኻየደ ንግዲ፡ ልዕሊ 40 ጅራት ካብ ልዕሊ 50 ደሴታት ተገፊፎም። ገለ ካብዞን ብዝበዝሑ ግፋ ዝተኻየደለን ደሴታት ከኣ ኣቋሪቱ ማዶት፡ ደሓልን ደበላዊ ክፋል ዳህላክን እየን።

ብጠቕላላ 53,086 ሓባ ዓሳ ተገፊፎም፡ ካብኡዮም እዮም 25,381 ብህይወቶም ንሰደድ ክልኣኹ ከለዉ፡ 27,705 ኣብ ጉዕዞ ከለዉ ሞይቶም። ብድሕሪ'ዚ ኣብዞን ደሴታት ዝተኻየደ መጽናዕቲ ከም ዝሕብሮ፡ እተን ደሴታት ልዕሊ ዓቕን ከም ዝተገፉ ይገልጽ።

ዋላ'ኳ ኣብ ኩለን ምግፋፍ ዝተኻየደለን ደሴታት መጽናዕቲ እንተ ኮይኑ ከም ምኽኑ መጠኹ ሓደ ካብዞም ዝያዳ ዝተጠቕው እዩ። ከም ሳዕቤኑ፡ ኣብ ዕንባባታት ባሕሪን ዓሳታት ዕንባባ ባሕሪን ዓ.ኪ. ዕንወት ኣውሪዱ።

ዝተፈላለዩ ደቓቕቲ ዓሳታት ማለት እዮም ጨንፈር ዘለዎም ዕንባባ ባሕሪ ከም መንበሪ ዝጥቀሙሉም ዝቮነ በዲሒ ኣብ ቀረባ ክረኽቦም ዝኽእል ዝኾነ፡ ምስ ሞት ናይዞም ዕንባባታት ባሕሪ ከቡቢዮዊ ጽንታ ኢጋጠምዎም እዩ እንተ ተባህለ ምኾነን ኣይተሃን። ዝበዝሑ ከኣ ኣንዳ ዳምሰል ፊሽ (Family Pomacentridea) ከይኖም፡ ከም ዳሲለስ ማርጂናቱስ (Dasyllus marginatus)፡ ዳሲለስ ኣረውነስ (Dascyllus araunus)፡ ክሮሚስ ቪረዲስ (Chromis viridis) ወዘተ ምጥቃስ ይክኣል።

ብሓፈሻ ክረአ ከሎ ንግዲ መጋየጺ ዓሳ እወታውን ኣሉታውን ጎንታት ኣለውዎ። ቡቲ እወታዊ ጎኑ ክርኢ ከለ፡

1. ሕብረተሰብ ኮበኢዎም ንኽዕቅቡ ከም መምሃርን ንቕሓዮም መዕበይን ይሕግዘሉ።

2. ንመብዛሕትኡን ኣብ ምምዕባል ዝርከብ ሃገራት ከም ምንጪ ስራሕን ኣታዊታትን ይኸውን።

ንጨናፍር ዘለዎም ዕንባባ ባሕሪ ከም መዕቀቢ ዝጥቀሙሎም ደቓቕቲ ዓሳታት

ኣብ ላዕሊ ከም ዝተገልጸ፡ እዞም መጋየጺ ናይ ንግዲ ዓሳታት መብዛሕትኡ ህይወቶም ምስ ዕንባባ ባሕሪ ዝተተሓሓዘ እዩ። እዚ ሰፍራ'ዚ ከም መዕቀቢ፡ መመገቢ፡ መዕቡዮን መፋረይን ኮይኑ የገልግሎም። ምእንቲ'ዚ ህላው ናይዞም ዕንባባ ባሕሪ ዝዂም ዓሳታት እዚኦም እምብዛ ኣገዳስን ወሳንን እዩ።

ኣገዳስነት መጋየጺ ዓሳታት ኣብ ምምጻእ ናይ ደገ ሽርፍን ናቶም ተቓላፀኦት ንናይ ምጽናት ሓደጋን ኣብ ግምት ብምእታው፡ ቀጺሉ መጽናዕትን ምክትታልን ክግበረሎም ይግባእ። ዋላ'ኳ ካብ 2013 ጀሚሩ ምግፋፍ መጋየጺ ዓሳታት እንተ ዘይተኻየዱ፡ ኣብ ዝቮነ እዋን ምጅማሩ ዘይተርፍ ሰለ ዝቮነ፡ ኣቐዲምካ ህሉው ኩነታቶምን ሰግኣታቶምን ምጽናዕ የድሊ።

ኣብ 2023 ብደረጃ ዓለም ዝለዓለ መጠን ዋጋ ዝተመዝገበላ ዓመት ምንባሩ ኣብ ዝተፈላለዩ መጽናዕትታትን ማሕበራዊ መራኸቢታትን ተገሊጹ እዩ። ቀይሕ ባሕሪ ኤርትራ ከኣ ሓደ ካብዞም ዝመዓዱ ባሕርታት ዓለምና ኮይኑ ኣብ ዝተፈላለዩ ጉጅለ ዓሳታት ዝተዓደለ ሃብቲ ዘለዎ ባሕሪ እዩ።

ቡቲ ኣሉታዊ ጎኑ ክርኢ ከኣ ኣብ ሰኩ-ማሕድሮ ዕንባባታት ባሕሪ ዝተፈላለዩ ጸገማት የስዕቡ። እዞም ቀንዲ ክመጽኡ ዝኾኑሉ ጸገማት ከኣ፡

1. ልዕሊ ዓቕን ምግፋፍ– እዞም ተዛማቲ ዝቮነ መጋየጺ ዓሳታት ዋጋኡም ክጠራት ዝቮነ ብምምራጽ ብብዝሒ ክግፈፉ ሰለ ዝኽእሉ፡ ዝተወሰኑ ዓሳታት ናይ ምጽናት ሓደጋ ኪጋጥሞም ይኽእል።

2. ንኣኩቡበን ኑዞም ዓሳታትን ኣዕናዊ ዝቮነ ኣገባብ ኢጋፍፋ።

3. ድሕሪ ምግፋፍ ዘጋጥም ሞት ዓሳታት ብናይ ኣተሓሕዝ ጸገም ወይ ክኣለተ።

ኣብ መወዳኢታ እቲ ዝኾደድ ንግዲ መጋየጺ ዓሳታት ኣዝዩ ኣገዳሲ ሰለዝቮነ ዓሚቑን ቀጻልን መጽናዕቲ ብምክያድ፡ እቲ ባህርያዊ ሃብቲ ንሃዲሕ ዝጠመተ፡ ዘላቒ ንመጻኢ ወለዶ ኣብ ግምት ዘእተወ ዓይነት ምሕደራ ብምትእትታው ኣብ ረቡሓ ህዙባን ሃገርን ከም ዝወዕል ምግባር ናይ ኩሉ ዜጋ ሓላፍነት እዩ።

ብምትሕብባር ሚ/ሪ ሃብቲ ባሕሪ ዘዳለዎ ዓምዲ

ቃለ-መሕትት

ኣብርሃም ዘርኣ (ወዲ-ሃለቃ)

“ገመል ተንቃሳቓሲ ፋርማሲ እዩ” ኣቶ ሳልሕ መሓመድ ኣቡበክር

ኣቶ ሳልሕ መሓመድ ኣብክር ደበሰኤ፡ ኣብ ነቃሻን ባህልን ስፖርትን ኤርትራ፡ ፕረዝደንት ሪፓብሊኽን ቅድደም ኣምላል ኤርትራ እዩ፡ ምስትል ፕረዝደንት ሪፓብሊኽን ቅድደም ኣምላል ኣፍራቃ እውን እዩ፡ ብዘሰገ ሓፈሻዊ ኣመሳጽኣን ኣብነቶን ገመል ምስ ደቂሰብ ዘለዎ ቀጥታዊ ምትእስሳር፡ ነፀምኡ’ውን ዕዮታትን ውድድርን ሪፓብሊኽን ኣምላል ኣብ ዓለምና ይኸሃን ጎደናና ኣመልኪትና ምህኡ ዘለዩድናዮ ሰፈሕ ቃላመሓተት ብሽዕላ’ዚ ዝሰዓበ ጸምቓዮ ትሕዝቶኡ ነቒረብልኩምዩ።

ህጉይ፡ ቻይና... ኣብኡ ተሓጺሩ ተሪፉ። እዚ ዓሌት ገመል’ዚ ነብኡ ብጽንሪ ዝተሸሪፈ እዩ። ምኽንያቱ ካብዚ በረደን ቀሪርን ከኒታት ኣዩር ናይቲ ነብ፡ ንምልኪልን ተጻዋርትኡ ኘኽህልምን ዝሕየዝ ደማ እዩ።

- እዝ ናትና ኣብ ኣርማና ዘሎ ገመል’ዩ፧

እዚ ናትና ገመል ብኤሲያ ማእኸላይ ምብራቕ ኣብሉ፡ ብሰውድያ፡ ምብራቓዊ ሸንኻ ናይ ቀይሕ ባሕሪ፡ ኣብ ከም ብየል ዖማኹ የመን ብኡ ኣብልካ ክሳብ እዚ ብየል የርዳናስ ማእኸላይ ምብራቕ ተዘርጊሑ ደርኢቡ። ኣብ ኣፍራቃ ከኣ ካብዚ ጉምጉም ቀይሕ ባሕሪ ኤርትራ ጀሚርካ ክሳብ ደቡብ ተኒዚዩ፡ ሶሜን ኣፍራቃ ተዘርጊሑ

ኣፍራቃን ማእኸላይ ምብራቕን ዘሎ ሓደ ክፋል እዩ። ብየል ክልተ መንጉዳ ዝዘልል ገመል’ውን ኣሊ። እኹ ኣብ ኤሲያ ዝርኢብ እዩ። እዚ ኩሉ ኣብ ሓደ እንተ ደኣ ደሚርኑዮ፡ ናይ ካሚሌድስ ዝዘልል ዓሌት እንሰነ እዩ። ካሚሌድስ ንመጀመርያ ኣብይ ተራእዩ ካብይ መጸኡ ንዝብል ሕቶ ግዜ ዶ/ር ካልድ ኣልቲጋ. ዝዘልል ተመራማሪ ታሪኽን ድሕረባይታን ገመል ከም ዝገልጹ ኣብታ “ታሪኽ ኣልኡበል” እትብል መጽሓፉ ንኣመጻኣ ገመል ጸበቕ ገይሩ ገለጸዎ ደርኢቡ። ዶ/ር ካልድ ዝ. ባ. መጽሓፍ ኣብ ዙሪአወሰ፡ ልዕሊ. 100 መወዳሰ. መጽሓፍቲታት ከም ዝተጠቐመ እዩ ዝዘረቡ። እዚ ገኡ ብዘሰገ ገመል ዝተጻሕፈ ብዙሕ ሃገራት ከም ዘሎ ዝኸብር እዩ። ኣብ ዓለምና እየም ብዘሰገ ገመል ምርምራዊ መጽናዕቲ ዙዩዱ ምህራት ከም ዝኸብርዎ እንተ ደኣ ኩይት፡ እዚ ካሚሌድስ ዝዘልል ፍጡር ቅድሚ 30 ሚልዮን ዓመታት፡ ንመጀመርታ ግዜ ኣብ ሶሜን ኣመሪካ ከም ዝተረእየ ይሕብሩ። እዞም 4 ፍጥረታት ገመል ኣብዞም ሓጺርቲ ምኳናምዮ ዝጥቀሱ። ቁመቶም ክንዲ ፈረስ ዝጸሐ’ውን ኣይኣኑን። ኣብ ኣልእንዲዝ ዝዘልል ነበር. ላቲን ኣመሪካ ተሪፍሞ። እዚ ሕጂ ሕጽር ዝበለ ብየል ክልተ መንጉዳ እንበሎ ገመል ብኦለኽ ኣብሉ፡ ናብ ኤወሮጳ ሓሊፉ ናብ ኤሲያ ተጻዓዙ መጸኡ። ኣብ ኤሲያ ኣብ’ዚ ነበር. ብየል ተፈጠምነታት ተፈጢሩ፡ ኣራት ፓኪስታን

- ቀጽል . . .

ብቑሪ እንበሎ ዓሌት ኣብ’ዚ. ብየል ሊብዩ፡ ኣልፀርዮ፡ ሞሮኮ ማውሪታንያ ተዘርጊሑ። በዚ ኢጋጣሚ ማውሪታንያ ካብዞን ብብዝሒ. ኣግማል ዘለወዋ ሃገር እዩ። ሰም ርእሰ ከተማ ናይታ ሃገር ምህ ኣግማል ምትእስሳር ዘለዋ እዩ። እዚ ንሕና ብቑሪ እንበሎ ገለም ኣብኡ መሪ እያም ዝብልዎ። ከምኡ ዝብሉሉ ምኽንያት ድማ ኣለዎምዩ። የመን ምህ ሓለፍነ ዖማን ኣብ እትብሃል ሃገር ገጠር ትብሃል ቦታ ኣሉ። መዝቋል ናይ’ዚ ዓሌት ገመል ካብ’ዚ ቦታ ሰለ ገሸሽ እየም ድማ መሪ ዝብልዎ። ሰለዚ ኣብ ኤርትራ ዘሎ ገመል ኣብ ከም ብየል ግዘጺ፡ ከወይት፡ ሰውድያ... ዘለዉ ኣግማል ሓደ ዓይነት እዩ። ከም ዓሌት ከኣ ብቑር፡ ሸለድያደ፡ ዓናፊ፡ ኣረርሲ መሪ ኣልሓራደር ዝዘሉ መዝቋላውያን ዓሌት ኣግማል ኣብ ሃገርና ኣለዉ። ኣብዚ ከበኣታት ዝተበር ኣርያ ዝዘሉ’ውን ኣሉኹ። ሰለዚ ካብዞም ኣብ ዓለምና ዘለዉ. ብሉጽት ዝዘሉ ዓሌታት ናይ ኣግማል ኣብ ኤርትራ ደርኢብ።

- ጉዛብረታን ኣፍልጦን ዝኽክል ኩሉ ሰብ ክፈልጦ ሰለ ዘለዎ ገመል ከመይ ዓይነት ባህርዮ እዩ ዘለዎ፧

ገመል ከም ባህርያ ብዙሕ ዘበናም ዘይኖቑን መሳለዩ ጠቢያት’ዩ ዘለዎ። ገመል ህዱእ ዓቕሊኹ፡ ጸን ኣሉ ዝሃምዕ ከም’ኡ’ውን ዝተፈላለየ ደምኣታት ዝፈላለ እንሰነ እዩ። ድምጺ ዋናኡ ጋኹ ጸለኡ ... ጸበጭቕ ገይሩ ይፈልጥ። ብፍላይ ኣንስተይቲ ገመል ወዳ ምህ ዝዞታ ከም ስርዓት ትኩብ እዩ። ክሳብ ሶመን ዝሓልፍ ኣብ ሓዘን እያ ትቐሪ። ኣይትበልዕ ኣይትሰቲ ኩሉ ነገራት ትሕሰም። ናይ ሓዘን ተወጽኦ ፍሉይ ድምጺ’ውን ኣለዋ። ገመል እንድሕር ሓሸቐ ኣይሰድሪን እዩ። እንተ ደኣ በዲልኩዮ ብፍጹም ኣይርእዩን እዩ። ነቲ ዝዘበደሎ ከም ቂምታ ኣብ ወሽጡ ንዛይሕ ዓመታት ሓዝዎ ደጽንሕ። ኢጋጣሚ እንተ ደኣ ረኺብክ ዕድል ኣብ ዝርሸሉ ግዜ ቢቃ ንርዕርዝካ’ዩ ኣይሰድሪን እዩ። ቡቲ ሓደ ወገን ከኡ ርእሃን ሰሚሃን እንሰነ እዩ። ከም ኣብኡ ወዲ ሰዓስተ ኣርባዕተ ዓመት ብዖመድ ወጠጥዎ ይኸይድ እንተ ደኣ ኣሉ። ብፍጹም ኣየሳዝንን እዩ። ብሉጽት ዝዘሉ ዓሌታት ናይ ኣግማል ኣብ ኤርትራ ደርኢብ።

- ጉዛብረታን ኣፍልጦን ዝኽክል ኩሉ ሰብ ክፈልጦ ሰለ ዘለዎ ገመል ከመይ ዓይነት ባህርዮ እዩ ዘለዎ፧

ገመል ከም ባህርያ ብዙሕ ዘበናም ዘይኖቑን መሳለዩ ጠቢያት’ዩ ዘለዎ። ገመል ህዱእ ዓቕሊኹ፡ ጸን ኣሉ ዝሃምዕ ከም’ኡ’ውን ዝተፈላለየ ደምኣታት ዝፈላለ እንሰነ እዩ። ድምጺ ዋናኡ ጋኹ ጸለኡ ... ጸበጭቕ ገይሩ ይፈልጥ። ብፍላይ ኣንስተይቲ ገመል ወዳ ምህ ዝዞታ ከም ስርዓት ትኩብ እዩ። ክሳብ ሶመን ዝሓልፍ ኣብ ሓዘን እያ ትቐሪ። ኣይትበልዕ ኣይትሰቲ ኩሉ ነገራት ትሕሰም። ናይ ሓዘን ተወጽኦ ፍሉይ ድምጺ’ውን ኣለዋ። ገመል እንድሕር ሓሸቐ ኣይሰድሪን እዩ። እንተ ደኣ በዲልኩዮ ብፍጹም ኣይርእዩን እዩ። ነቲ ዝዘበደሎ ከም ቂምታ ኣብ ወሽጡ ንዛይሕ ዓመታት ሓዝዎ ደጽንሕ። ኢጋጣሚ እንተ ደኣ ረኺብክ ዕድል ኣብ ዝርሸሉ ግዜ ቢቃ ንርዕርዝካ’ዩ ኣይሰድሪን እዩ። ቡቲ ሓደ ወገን ከኡ ርእሃን ሰሚሃን እንሰነ እዩ። ከም ኣብኡ ወዲ ሰዓስተ ኣርባዕተ ዓመት ብዖመድ ወጠጥዎ ይኸይድ እንተ ደኣ ኣሉ። ብፍጹም ኣየሳዝንን እዩ። ብሉጽት ዝዘሉ ዓሌታት ናይ ኣግማል ኣብ ኤርትራ ደርኢብ።

ኣምባሳደር ዘመደ፡ ኣምባሳደር ማሕሙድ ሕሩይ፡ ኣቶ ሳልሕ - ኣብ ትዕዝብቲ ውድድር ኣግማል

ገመል ኣብ ወትሃደርና ዓለም ብፍላይ ናባና እንተ ደኣ ኣምጺእናዮ ከኣ’ሞ፡ ኣብ ብረታዊ ቃልና ዝሸሮ ኣበርክቶ እዚ እዩ ኣልካ ክንዛረብ ኣይትኾልን ኢኹ። ሰውራና ከም ዝወሰኑ ተዛዊሉ እንሰነ እዩ። ኣብ ዝጠለፉ ቀሊታት ኤርትራ፡ ህዙና ካብን ናብን ብሰፊኽ ሶያማዊ ህይወት ኣብ ዝጎዓዙሉ እዋኑ ገመል ከም ቀንዲ መጥዓዚያ ዘገልግል እዩ። ንምጉራት ማይን ዕጽይትን ንማሕረዱ ሕርሻ ንሕመም ናብ ርሑቕ ሆስፒታላት ኣብ ምብጻሕ ወሪር እንተ ደኣ መጺኡ ኩሉ ህዝቢ. ኣብ ምንዕዓዝ ጥሪት፡ ሰብን ንብረትን ከተድሕን ገመል እዩ ብቐልጠፍ ኣብዚ. ዝደለዮ ቦታ ዘበጽሓቱ። የማናይ ኣድ ናይ ህዙና እዩ። እዝ፡ ብዘይካ እቲ ኣብ ሃገራዊ ቃልሲ. ዘርኢኑዮ ኢና ንብረበ ዘሎና። ኣብ ጥዕናዊ መዳይ እንተ ደኣ መጺእና፡ ንሓይሎም ዝግደፍ ዕማም’ኳ እንተኾኑ ገመል መደሃኒት እዩ። ማእረ ሸፍርያ ንዘለዎም ጸብ ገመል ጸበቕ ምኽኑ’ዩ ብኹምትን ልምድን ሕብረተሰቡና ዝኾነቱ፡ ብዘወናነ፡ ከም ልምዲ ጸብ ገመል ንብዙሕ ሕማምት ከም ዝፍወስ ደኣመሉ እዩ። ብሓፈሻ ገመል ተንቀሳቓሲ. ፋርማሲ. እዩ። ምኽንያቱ ካብ ዝተፈላለዩ ዓይነታት ኣቐጽልቲ. ኣግራብ ሰለ ዝምዝበ፡ ሲጋ ገመል ከሎኣትሮል ሰለ ዘይብሉ ካብዞም ኣገደስትን ዝዘለዱን ቀያሕቲ ሲጋ ዝወሰኹ እንሰነታት ብፍሉይ ዝጥመት እዩ። ዘመጽኡ ጸገምት የብሉን። ንጥዕና ደቂ ሰብ ሓጋዚ ከም ዝኾነ’ዩ ዝንገረሉ። ኣብዚ. እዋን ሃገራት ምህ ምዕባለ ዝሸንኑ ገመል ከም ሻምፖ መሕጸቢ. ጸጉሪ ይጥቀማሉ ኣለዉ። ቀርንኑ ገመል ኣብ ዝተፈላለዩ ናይ ቀርንኑ ኢንዳስትሪ ከም ጃኬት፡ ጫማ፡ ቦርሳታት፡ ናይ መቓይን ከርሲን ካልእን ዝኣማዕለ ሃገራት ንምምኻራሕ’ውን ይጠቅማ። ጸጉሪ ናይ ገመል ‘ዎዞ’ ይዛለ። እቲ ዝኾበረ ኩዳን ንምምኻራሕ ይጠቅም። ብዝወሃኽኩ. ጥዛዚታት ንጸጽሚ ናይ ገመል ንዘተፈላለዩ ቁርጺ. ጽሑፋትን ካልእን መዳለታት ይጥቀሙሉ። ኣብ ምድረባታት፡ ደቂሰብ ንሽንኑ ገመል ከም መናኸሲ. ሓዊ ይጥቀሙሉ። ሰለ’ዚ ብኣጠቓሎ፡ ኣብ ዓለም ካብ መላእ ኣኽባቱ ሓንቲ ትድርገ ዘይብሉ ፍጡር እንተ ደኣ ኣሉ። ገመል ጥራሕ እዩ። ዋላኳ ሰብ ሞያ ጥዕና ብስይንዛዊ ምርምር ኢይገለጽዎ ‘ምባር፡ ብበልን እምኑን ሕብረተሰቡ ገዘእሐ ልምድታት ኣሉ። ሓደ ሰብ ጸለም ከብዲ እንተ ደኣ ሓምሙ’ውን ዝዘሉ ገመል ከመይ ኢጋጣሚታት እድሽ ዝዘውተር

- ኣብ ዓለምና ድሕረባይታ ቅድደም ኣግማል ከመይ ይመስል፧ ኣብ ሃገርናሽ ቅድደም ኣግማል ኣሎ ድዩ ኣሎ እንተ ደኣ ኣሎ ኩይት መሳስ ጀሚሩ ይኸውን፧ ኣብ ከመይ ኢጋጣሚታት እድሽ ዝዘውተር፧

ፊስማ ውድድር ኣግማል ያታውን ዘመናውን ተጣሊኡ’ዩ ኣብ ክልተ ዝኽፈል። ቡቲ ያታዊ ታሪኹ ክንዛረብ እንተ ደኣ ኳንና፡ ምስ መፈጠር ታሪኽ ደቂሰብ ዝተኣሳኵር እዩ። ነዊሕ መዋእል’ዩ ዘለዎ። እቲ ገመል ደዮ እቲ ሰብ እዩ ቀደም ኣብ ኤርትራ ነይሩ። እዚ. ንተመራመርቲ ዝገደፍኻ. እንተኾኑ ኣብ ኩሉ ሕብረተሰቡ፡ ብልምዲ ውድድር ያታዊ ስፖርት ጸኒሑ እዩ። ኣቡና ጥራይ ዘይኮኑ ኣብ ኩሉ ከረናዓት ዓለም ኣብ ብዮል ኤሲያ ቅድደም ኣግማል ክዛደድ ጸኒሑን ኣሉን። ሰለ’ዚ መዳስ መጸኡ ብኾመይ መጸኡ ነዊሕ ታሪኽ ሰለ ዘለዎ ንዊ ገዲፍና፡ ኣብ ሃገርና ግን እዚ. ያታዊ ስፖርት’ዚ. ኣብ ግዜ ሃይማኖታውን ባህላውን ቦዓት ዒድ ኣልሓድሓን ርሞዳንን መርዓት ኣብ ከም ቦዪል ናጽነትና፡ ሓደ መሳኪምን ዝኾመሰኡ ግዜ ሃገራዊ ቦዓትና ኣብ ኩሉ ገጠራትና ቡቲ ያታዊ ኣገበን ልምዱን ይቐድድ እዩ። እዚ. ብሕጂ ዝመጸእ ዘሎ ግዜ ቁሩብ ካብ ግዜ ናብ ግዜ እናግዘፈ ይመጸእ ሰለ ዘሎ። ውድድር ናይ ግርማ ዘለዎም ኣግማል ዝዘለ ኣሎ። ውድድር ናይ ጸጥን ሲጋን ዘለወን ኣግማል፡ ናይ ዝተፈላለዩ ባህርያት ዘለዎም ኣግማል’ውን ውድድር ኣሉ። እዚ. እየም ሰልጠኑ። ኣግማል ክኸብ ክንደይ ናይ ምትዕጽጻፍ ብቐዋት ኣለዎም ዘርኢ. እዩ። ነፀሓ መዋእል’ዩ ዘለዎ ውድድር ገዲትወ. ብዕድመ እየም መንእሰያት እዮም።

ይቐጽል...

ዓዲሕ

ናጽነት ደስበለ - ሓበን ገብረኣምላኽ-ሰምራዊት መለስ

1ይ ቤት-ፍርዲ ዞባ ማእከል ኣስመራ

ወ/መልሰ. ኣቶ መሓሪ ሰሌማን ሓሸኹ ይብሃሊ. ኣቶ ተኽለሚካኤል መልኣከ ሰሎሞን፡ ናይ ወዕል ክሲ. ቀረብልካ ስለዘሎ፡ ብኡል ወይ ብኪዳዊ ወከል ን10/12/26 ኣብ ቤ/ፍ 5ይ መጋኪያ ቁ/39 ይቕረቡ፡

ወ/ሮ ሰዓዲ ሑሴን ሓሚድ፡ ኣደይ ሰዓዲ ሰሌማን ዓበዱ ምባል ተሪፉ፡ ሶዓዳ ሰሌማን ዓበዱ ተዛዚሉ ይተኣረመሊይ ስለ ዝበለት፡ ዝቃወም እንተሎ፡ ን01/12/26 ኣብ ቤ/ፍ 6ይ መጋኪያ ይቕረቡ፡

ከሳ. ሄኖክ ሃብተየሱ ቴደሮስ ተኸሲሱ፡ መሳ. ማሪቋስ ተሰፉርሾ ኣብኡ፡ ናይ ሰም ምትሕልላፍ ክሲ. ቀረብልኩም ስለዘሎ፡ ን17/11/26 ኣብ 7ይ መጋኪያ ቅረቡ።

1ይ ቤት-ፍርዲ ሰረጀቓ እምባደርሆ

መርኸብ ተስፉይ ንብረያወሃእኩ፡ ኣቡሓሰይ ንብረኣግዚኣብሄር ወልዱ ስለዘረፈ፡ ኣነ ምስ 2ደቂን 2ተተኣኩ፡ ናይ ሑ/ ጓሉን ወረስኩ፡ ምኻንና ደረጋጊልና ስለ ዝበለት፡ ዝቃወም እንተሎ፡ ን9/12/26 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረቡ፡

1ይ ቤት-ፍርዲ ዞባ ዓንሰባ ከረን

የርዳኖስ መብራህቱ ንብረስላሴ ምባል ተሪፉ፡ ናርዳስ መብራህቱ ንብረስላሴ ተዛዚሉ ይተኣረመሊይ ስለ ዝበለት፡ ዝቃወም እንተሎ፡ ን18/11/26 ኣብ 1ይ መጋኪያ ይቕረቡ፡

1ይ ደረጃ ቤት-ፍርዲ መንደፈራ

ወ/ሮ ሶማይሽ በራኺ. በርሀ ኣባይ በራኺ. በርህ መምስቱ ስለዘረፈ፡ ንኡዴና ወ/ሮ ኣልማዝ ኪዳነ ስብኣት ናይ መጽምዲ መሳለ ይተሓለወኣ፡ 3 ኣሕዋት ኮኣ ወረስኩ፡ ምኻንና ደረጋጊልና ስለ ዝበለት፡ ዝቃወም እንተሎ፡ ን23/12/26 ኣብ ቤ/ፍ 1ይ መጋኪያ ይቕረቡ፡

1ይ ቤት-ፍርዲ ዓዲ ኻላ

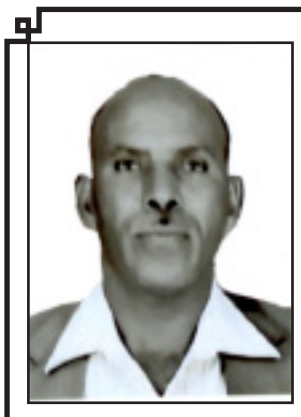
ኮኸት ወ/ሮ ድጋና ተኸስተ ንብረኣቡ ተኸሲ. ኣቶ ምስኤል ምሟኹ፡ ናይ ሑዋር ክሲ. ተመሳሪቱልካ ስለዘሎ፡ ብኡል ወይ ብኪዳዊ ወከል ን10/12/26 ኣብ ቤ/ፍ ቅረቡ፡

ምስጋና

ብዕረፍቲ ክብሮ ብዓል ቤተይ ኣቶ ሰልጠ ተኸኤ መድህኔ ዝተሳመዓና ሓዘን እናገለጽና፡ ሓሚሙ ዝበጽሕክሞን ኣብ መቓብሮ ደብረ በዝን ብምኻድ ዘቓረጉልናን ነዊሕ'ውን ተመላለስኩምን ብቴሌፎንን ዘጽናናዕኩመና ሕሳም ኣይትረኽቡ እናበልና ኮማየንኡ፡

ብዓልቲ፡ ቤቱ ቪኖርያ ኮርናስ፡
ኣሓዋቱ መሳ. ተኸኤን ሃይለ ተኸኤን
ምስ ምሉኣት ስድራ ቤት

ምስጋና

ብዕረፍቲ ክብሮ ብዓልቤተይ ኣቶ መንግስ ገላዘኪ. ኣድሓናም፡ ሓዘን እናተሰመዓኒ፡ ኣብ ግዜ ሕማሙ ዝበጽሕክምና፡ ኣብ ግዜ ዕረፍቱ ብኽብሪ ዘቓበርክምና፡ ኣብ ጉዝና ብምምልላሽን ካብ ወጥዮን መጻእን ሃገር ብምድዋልን ዘጽናዕኽምና፡ ካብ ጎኹና ዘይተፈለኽም ስብኣትን ፈተውትኹ ኣብ ጸበቕቅ ተፈደይዎ ሕሳም ኣይትረኽቡ የቐንዖልና እናበልኩ ሓዘንና ንገጽ።

ብዓልቲ፡ ቤቱ ኣልጋሽ ከፈላ ሓሸ ምስ ደቃን
ምሉኣት ስድራን

ኣብ ዞባ ጋሽ ባርካ ንኡስ ዞባ ባረንቱ ምምሕዳር ከባቢ. ሓድነት፡ ብቁፍቓድ ዋኒን GBL 00003148 ናይ ደኳን ትካለዩ፡ ንወ/ሮ ርማ ስዩም ደብረጸጌ፡ ኣድራሻ ዞባ ጋሽ ባርካ ንኡስ ዞባ ባረንቱ ምምሕዳር ከባቢ. ሓድነት፡ ብዕለት 04/11/2024 ብቁ መዘክብ 04/2024 ብወሃብዮ ስለዘሎበቐው፡ ብህም ወዘቢት ዝኽፈሎ ዕዳ ኣሲ. ወይ ይግባኢ. እዩ ዝበል ኣካል እንተደኣ ሃልዩ፡ እዚ. ምልክታ እዚ. ካብ ዝወጸሉ ዕለት ጀሚሩ ክሳብ ሰሳ መዓልቲ፡ ስልጣን ዝዘለዎ ቤት ፍርዲ. ተቓወሞኡ የቕርቡ፡ እንዘይ ኮይኑ ዝቃወም ኣካል ነዋሃደለ ተቐጺሩ ናብ ዕም ወሃብዮ ተረኽብ. ነዋሃመሓለለፍ ኾፍልጥ።

መሉ ኒጋሲ.

ኣነ ኣመልኣቲት፡ ብህም ወረ/ ሑ/ ካሕሳይ ንብረትንኡን ወ/ሮ ጸሃይቱ ተስፉሚኤል ሃይለን ምስ 10 ዝተመዘገበ ሊብረቶ ናይ ገዛ ኣብ ከተማ ኣስመራ ዞባ 6 ምም 08 ጎደና 810 ቁ.ገዛ 24 ስፍሓት መሬት 150 ት/ሜ ግዚያዊ ምኽር ዋንኡ ኣብይቲ ከተማ ቁምኽር ወረቐት 103816 መወከሲ. ቁጽሪ 109910 ስለ ዝጠፈኣ፡ ብዕዳ ሐዚዮ ኣለኹ ወይ ደማ ወዲቑ ረኸበዮ ኣለኹ ዝብል እንተሃልዩ፡ ኣብ ወኽጠ. 30 መዓልቲ፡ ብቁ.ቴሌ 07/155833 ክኸብረኒ፡ እንዘይሲቀብ ማን መቶኣታ ኦፕሮናል ክወሃቢ. ምልክታይ ኣቕርቡ፡

ጸሃይቱ ተስፉሚኤል ሃይለ

PHARMECOR – ERITREA
JOB ANNOUNCEMENT

Pharmecor – Eritrea invites qualified applicants for the following post.

Position Description	
Position	Finance Manager
Required No.	1 (One)
Work Place	Asmara
Qualification	Bachelor Degree in Accounting
Experience	Five years or above
Knowledge and Skills	Proficient in all MS Offices & Peachtree Accounting Software & have certificate
Salary	As per Company Scale

- Completed / Exempted from National Service.

Applicants should submit their resumes within 10 days from date of publication in the newspaper to:

PHARMECOR – ERITREA P.O.Box 200 Tel: 122613 / 114444

TENDER INVITATION

Pharmecor - Eritrea seeks a licensed trading entity for providing periodic maintenance, and cleaning Photocopiers and printers.

We hereby invite interested bidders having qualified technician with renewed license to submit their tender document with detailed scope of work and relevant supporting documents during working hours starting from date of publication no later than 7 days to our office room No.3

Address: Pharmecor – Eritrea
174 Denden street No 84
Tel. 127700/115144

ናጽነት ደስበለ - ሓበን ገብረአምላኽ-ሰምራዊት ሞለስ

VACANCY ANNOUNCEMENT

Employees of Bisha Mining Share Company are invited to apply for the Following positions.

1. **Position: Mechanical Field Specialist**

Department: Processing Plant
Section: Engineering Maintenance
Number Required: One (01)

Primary Purpose

- Lead maintenance in the field concentrating on quality of work order instructions, ensure field inspections are correctly performed and issues / follow up work identified and captured by the planning system for scheduling. Ensure that repairs carried out are correctly performed to a high standard of workmanship. Participate in fault finding as necessary. Lead/ mentor and train national supervisory staff and artisans to ensure an effective workforce delivering a reliable process plant with high Mean Time Between Failures and reasonable Time To Repair . Ensure approved shut down plans are adhered to too.

Essential Functions

- Ensures effective, accurate daily inspections that capture emerging issues and follow up work.
- Assist in prioritizing daily work with the main considerations being safety and disruptions to production.
- Ensure work is completed timeously and correctly to a high standard of workmanship.
- Assist with fault finding and diagnosis of problems and implement long term solutions
- Perform workshop and field competency training, identify skills gaps and suggest appropriate training.
- Assists with evaluation of national staff to validate skills for training progression.
- Participate in daily, weekly and shutdown scheduling.
- Ensure shutdown schedules are followed ensuring staff are efficient and perform accurate, high-quality work.
- Be a safety leader and ensure Field Level Risk Assessments, Team Based Risk Assessments are Accurately filled in before work commences.
- Develop SOPs for repetitive work.

TASK DESCRIPTION Expanded TO CORE PERFORMANCE AREAS

Planning

- Be part of the team that forecasts and plans mechanical maintenance activities.
- Makes use of "Planned Maintenance Schedule". (Planned Task Document Observation).
- Tracks the use of maintenance and repair parts and orders accordingly.
- Must be able to interpret mechanical and structural drawings for plant improvements and upgrades.
- Uses reliability centered maintenance strategy to ensure availability of equipment
- Participative in RCA workshops to identify recurring issues and find long term solutions.
- Develop ideas/plans to improve production capacity and reliability, follow MOC procedure
- Implement a reliability centered maintenance strategy to ensure availability of equipment

Implementation of the Plan

- Prioritize and manage daily, weekly, monthly, yearly maintenance schedule
- Ensures maintenance and repairs of Maintenance Equipment are carried out in an efficient and effective way to minimize downtime through rework
- Performs regular equipment inspections to detect potential problems before they cause breakdowns.
- Controls downtime by ensuring the best techniques are being used to repair breakdowns.
- Ensure safety requirements are utilized, including leading Field Level Risk Assessment (FLRA) and proper use of the appropriate PPE. Report any safety issues/incidents.
- Comply with mine's cardinal rules and other safety, environmental or other rules and standards as directed. Identifies any hazards in the workplace.

Writing Reports & Data Control

- Compile daily; monthly performance reports for the department.
- Must be able to use MS projects where project plans are required to achieve goals(deadlines)
- Ensure all repairs, PM and services provided are documented properly in the CMMS
- Able to forecast an OPEX budget and write a formal CAPEX request to management.

Supervise/Manage team

- Provide technical support/motivation for the team, by supervising various activities.
- Provide training for the team (especially safety standards and procedures);
- Conducts daily "Tool Box" meetings with the team.
- Manages time and attendance. Be able to apply skills and transfer knowledge to team members. Ensure proper housekeeping in shop, stores and at worksites.

Unique requirements/other information

- Candidate must be physically medically fit. Candidate must be Mechanically Qualified
- Prior Ball Mill, SAG Mill experience with regards to maintenance and hydraulic fault finding and repairs Primary crusher experiences inclusive of conveyors repair and maintenance
- Proven expertise in diagnosing and repairing complex mechanical systems.
- Strong knowledge of hydraulic, pneumatic and mechanical system.
- Ability to read and interpret technical drawings and specifications.
- Experience with plant maintenance and shutdown
- Must be able to work outside exposed to heat, wind and dusty environments
- Must be able to work at Heights. Must have a Light vehicle license

Knowledge, Experience and Skills

Qualifications:
• Mechanical Degree/Diploma
Knowledge and Experience:
• 10+ years relevant experience in heavy engineering and mining environments. • Experience on a verity of mineral process equipment from a range of Manufacturers

Technical Skills	Behavioral Skills
• Computer Literacy (MS Office – Intermediate) • Report writing and budgetary skills • Mechanical & Maintenance experience • Problem solving skills • Supervisory experience • Pumping system knowledge and rebuild experience • Reliability, CBM and Planning (MS Projects).	• Communication (English) • Assertiveness • Interpersonal Relations and Integrity • Prioritizing skills & multi-skilling • Ability to work towards strict deadlines • High level of accuracy and Attention to detail • Analytical skill and Self-motivated

General Information and other requirements:

- **Place of Work: Bisha.**
- **Salary: As per Company salary scale.**
- **Type of Contract: Indefinite**
- **Candidate must be Physically and Medically fit.**

Additional requirements for Nationals:

- **Having fulfilled his/her National Service obligation and provided evidence of release paper from the Ministry of Defense.**
- **Present clearance paper from current/last employer.**
- **Testimonial documents to be attached (CV, work experience credentials, a copy of your National Identity Card etc.).**
- **Only shortlisted applicants will be considered as potential candidates for an interview.**
- **Application documents will not be returned to sender.**
- **All applications should be sent through the post office.**
- **Deadline for application: 10 days from the day of publication in the Newspaper.**

Address: Please mail your applications to.
Bisha Mining Share Company,
P. O. Box 4276
Asmara, Eritrea

Note to Eritrean applicants:
Please send a copy of your application to
1.Aliens Employment permits Affairs,
P. O. Box 7940
Asmara, Eritrea.

2.Mineral Resources Management
P. O. Box 272
Asmara, Eritrea

ርእይቶ

ዓውዲ-ፊልም ሃገርና ናበይ ገጹ እዩ. . .?

ኣብ ዕድመና ዘርከብናሉ - ገሊኣን ካብ ኣእምሮና ዘይሃስስ ዝኸሪ ኣንብረን ዝሓለፋ ገለ ክኑ፡ ገና ዝቕጽላ ዘለዋ ፊልምታት እስከ ንዘከር፡፡ ብወኸይ ፊልምታት 'ኣርብዖ'፡ 'ዮጋ' ወዲ ጎቦ'፡ 'ታይታኒክ'፡ 'ላቭ ኢን ቶክዮ'. . .፡፡ ንመሃኽ ነድግቐ? ጽልዋአን ኣብ ኣተሓስቦና፡ ኣካይዳና ኣከዳድናናኽ ክሳብ ክንደይ ይኸውን?

ኣብ ጕዝኣን ዝበረ ሰማይ ጠቀስ ህኑብኦት፡ ሰንበት መጽኣ ኣብ ሲነማታት ዝረአ ዝበረ ተውዛዝዝሕን ጽቕጥቕጥን፡ ረጋ ተሰሪዕካ ንእትቐርብ ፊልም ብብሕብረ ንምዕዛብ. . .! ሓደ-ሓደ ግዜ እውን ኩፍ መበሊ ሰኢንካ ብደውካ ፊልም ምልእቲ ክትዕዘብ ንዘበረ ተምሳጥ እስከ ብኸመይ ንዘከሮ?

ፊልም፡ እኩብ ድግምጋም ናይ ብዙሓት ደረቕ ሰእልታት ኮይኑ፡ ኣብ

ስክሪን ኣብ እንዕዘቦ ግዜ - ብመልክዕ ተንቀሳቓሲ ይቐርብ፡ ዓውዲ ፊልም ልክዕ ከም መዚቓን ስነጽሑፍን ኣካል ባህላዊ ጥበባት ሓደ ሕብረተሰብ ኮይኑ፡ ካብ ባህሊ ወጺኡ ባህሊ ይገልጽን የንጸባርቕን፡፡ ተመሊሱ ከኣ ንባህሊ ይጸልዎን ይቕልስን፡

ዓውዲ ፊልም ሓደ ካብ'ቶም ኣገደስቲ ዓውድታት ስነጥበብ እዩ፡፡ ብዘለዎ ቀልጢፍካ ኣብ ኣእምሮ ናይ ምስራጽ ባህሪ፡ ኣብ ምዝንጋዕን ምምሃርን ምህናጽ ሰረተ-ኣእምሮ መንእሰያት፡ ከም ሓያል መሳርሒ ኮይኑ የገልግል፡፡ ምኽንያቱ ዝኾነ ወዲ-ሰብ መብቁሉን ደረጃ ትምህርቱን ብዘየገድስ፡ ካብ 1000 ቃላት - ሓንቲ ስእሊ ብምርኣይ ብዝቐለለ ክተረድኦ ስለዝኽእል፡ ዚ ብምግንዛብ፡ ሓያላን ምዕራባውያን ሃገራት ጽልዋአንን ልዕልነተን፡ ብኣውራኡ ዓብላልነተን ንምዕቃብ፡ ብዘይ ዕረፍቲ ሰሪሐንን ይሰርሓ ኣለዋ፡፡

ኣጉዳስነት ዓውደ ፊልምን ጽልዋኡን ብምርዳእ፡ ከም በዓል ሆሊውድን ቦሊውድን ዝኣመሰለ ዓርሞሽሽ ትካላት ኢንዱስትሪ ፊልም ዓለምና፡ በልዮናት ዶላራት ባጀት እናሰለዓ፡ ባህልን ሃገራዊ ክብርታትን ናይ'ቲ መብቁለን - ኣብ ኣእምሮ መንእሰያት ንምስራጽ፡ ለይትን ቀትርን ክሰርሓ ንርእየን ኣለና፡፡ ከም በዓል ረምቦ፡ ቻርልስ ቻፕሊን፡ ቫንዳም፡ ዝኣመሰለ ፊልምታትን መሳልተንን ከም ኣብነት እንተ ወሰድና እውን፡ ንሓይልን መላኽነትን ምዕራባውያን ኣብ መንእሰያት ኣፍሪቃ ብፍላይ ንምስራጽ፡ ዓቢ ተራ ካብ እተጻወታ ብዙሓት ፊልምታት ገለ ኣብነት ክኾናና ይኽእላ እየን፡

ኣብዚ ክርደኦ ዘለዎ፡ በቲ ንኣዊንቲ ዝማርኽ ምንቅስቓሳትን ንኣእምሮ መንእሰያት ከህርፍን ክሰልብን ዝኽእል ኣንጸባርቕቲ ነገራትን ተሓጊዙ፡ ኣብ ፍልስተ-ኣእምሮ መንእሰያት እውን ዓቢ ጽልዋ ኣሕቢረን እየን፡ ጽልዋ ናይ'ዚ ኣብ ሃገርና ከም ኣብነት እንተወሰድና፡ ተመሃሮ መንእሰያትና - ኣብ ገበር ጥራውዝዮም፡ ዝበን ከብሕታቶምን መደቀሲ ክፍልታቶምን፡ ኣሶእል ናይ'ዞም ገዱባህርያት ምጥቃዕ ልሙድ ተርእዮ ኩይኑ ኢና ንረኽቦ፡

ካብ'ዚ ንላዕሊ እውን ኣብ ውሽጢ ሕብረተሰብና ኣትዮም ከም መግለጺን ወካላን ባህርያትን ጠባያትን መንእሰያትና ኮይኖም፡ ንኣስማትና ተኪኦም ዕምርና መመላእታ ከም ሳጓታት መጸወዲና ኮይኖም እዮም፡፡ ከም ኣብነት ምስ እንወስድ፡ ብቐልጽሙ ዝምካሕ ወይ "ዓንተር እየ" ንዝብል ሰብ፡ ረምቦ፡ ቫንዳም ከምኡ ድማ ነቲ ተጻዋታይን ተጫራቓይን ባህሪ ዘለዎ - ቻፕሊን ወይ ሚስተር ቢን ብምባል ክግለጹን ከም ሳጓ ለጊብምም ንስሞም ተኪኡ ምስኦም ክጻዓዘን ተዓዚብና ኣለና፡

ምስ'ዚ ብምውድዳር፡ ኣብ ባህልና ንዖና ዘውክልን መብቆላውነት ዘለዎን ኣሰያይማን ቅጽላትን ኣለና፡ ዓንተር፡ ጽብዮል፡ ሓፌታ. . ነዩሩን ኣሎ'ን፡፡ እዚ ኮይኑ ከብቕዕ ግን፡ እዚ መብቆላዊ ሲየመታት እዚ ተረሲዑ፡ ካብ መምልኢ መዝገበ ቃላት ዘይሓልፍ ኣገዳስነት ሓዘ ተሪፉ ይርከብ፡፡ ካብ'ዚ እንርደኦ ዓውዲ ፊልም ብዘዮኮኡ ምስ ዝሰርሓሉ ተራኡን ጽልዋኡ - ኣብ ምዕቃብን ምምዕባልን ክብርታት ሕብረተሰብ ብፍላይ ከኣ ኣብ ልዕሊ መንእሰያት ዕዙዝ እዩ፡

ፊልምታት፡ ባህልን ኣነባብራን ንምንጸብራቕ፡ ባህላውን ነገራውን ክብርታትካ ምስ ካልኦት ንምልላይን ንምዕቃብን፡ ታሪኽን ቅርሲታትን ሕብረተሰብ ንምልላይን ንምስናድን - ዓቢ ጥቕምን ኣስተዋጽኦን ኣለዎ፡፡ ከም በዓል 'ማዘር ኢንዲያ፡ ታይታኒክ፡ ዑመር ሙኽታር' ዝኣመሰለ ዓበይትን ጸለውትን ፊልምታት ምስ እንርኢ፡ ንሕና ፍቕሪ ኣደን ወላዲን ማስበደላት ናብራ ንምምላት ዝገበር ናይ ምንባር ቃልሲ፡ ኪኖ ተጻብኦታት ሃብታኣዊ ደርቢ ሰጊሩ ዝወጸኦ ፍቕርን እምነትን፡ ንሃገርን ዕላማን ዝገበር ቃልሲ፡ ማስዋእትን ፍረኡን ዝኣመሰለ - ንባህልታትን ክብርታትን ህዝብን ኣነባብራን ታሪኽን ዓደን ኣብ ምልላይን ምጽላውን ልዑል ኣድናቖትን ዝናን ኣትሪፈን ኣብ ልቢ ናይ ኩሉ ዝረኣየን/ዝተዓዘበን ከኣ ሓወልቲ ኮይነን፡

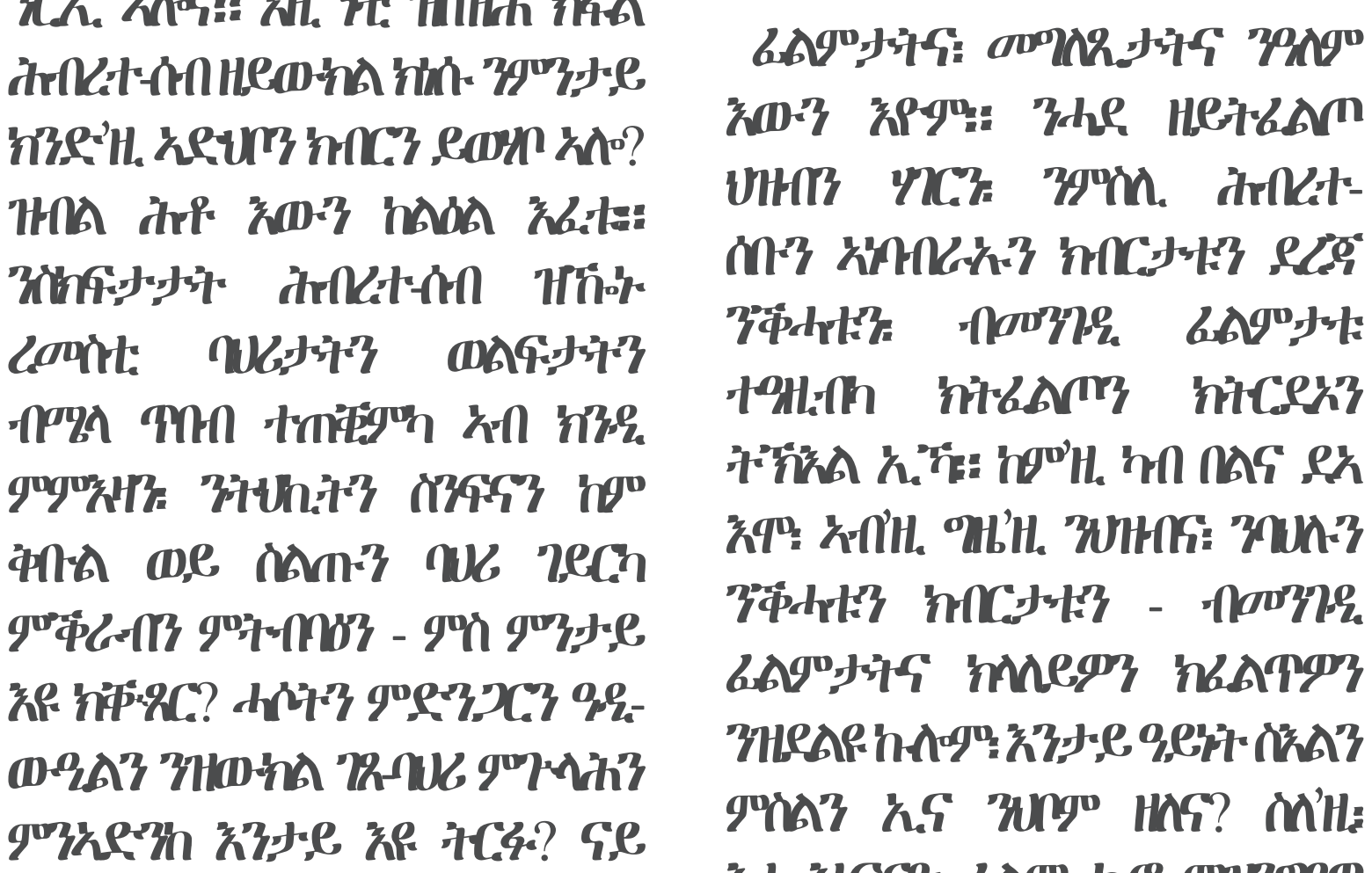
ናብ ፊልምታት ሃገርና ምስ እንተደኣ ኣልና እውን፡ ካብ ግዜ መግዛእቲ ጥልያን ዝጀመረ ነዊሕ ሰረት ዘለዎ - ንመንነት ህዝብና፡ ምረት

መግዛእቲ፡ ፍቕሪ ኣደን ዓድን ገድልን ማስበደሉን፡ ጅግንነትን ቀራጽነትን ደግለላትን ደገያታትን ኮታ ንኹሉ ማሕበራዊ ህይወት ሕብረተሰብ ኤርትራ ዘውክሉን ዘንጸባርቑን ዓበይቲ ስራሓት ፈርዮም እዮም፡ ብወኸይ ከም ኣብነት ንተኸታታሊት ፊልም 'ንእሽቶ ሓወይ ክንዲ ሓሙተይ' እንተ ወሰድና፡ እዛ ፊልም እዚኣ ኣብ ገጠራት ንዝነብር ህዝብና ባህሉን ኣነባብራኡን ብዝምጥጥ እተንጸባርቕ ዓባይ ስራሕ እያ እብል፡፡

ኣብ'ዛ ፊልም ከም እንዕዘቦ - ዓይነታትን ቅዲታትን መገበሪ ገዛውቲ፡ ሕብረተሰብና ንምሕረስ'ካ ንመዓልታዊ ዕዮ ዝጥቀመሉም ባህላዊ መሳርሒታት፡ ያታዊ ኣልባሳት መንእሰያትን ጎረዛትን ኣገባብን ስርዓትን ኣነባብራ ዓዲ፡ ዳኛት ሕጊ፡ ፍርዲ እንዳባ. . . ኮታ ብኹሉ ሸነኻቱ ገጽታትን መዛረብን ንመጻኢ ግዜ እውን ከም ቅርሲን መወከሲትን ኮይና ክተገልግል እትኽእል ነባሪት ስራሕ ኮይና እረኽባ፡፡

እዚ ኮይኑ ክብቕዕ ግን፡ ኣብዚ ግዜ እዚ ዝፈርዩ ዘለው ፊልምታትና ኣይግድን በዓላይ እዩ፡ መብዝሕትኦም ካብ ባህልን ክብርን ሕብረተሰብ ወጺኦም ንሓደ ማዳ ሕብረተሰብ ዝኹሎ ባህርያት ኣትኪሮም ሽፈንን ብምሃብ ክሰርሑ ንርኢ ኣለና፡፡ እዚ ነቲ ዝበዝሐ ክፋል ሕብረተሰብ ዘይወክል ክሱ ንምንታይ ክንድ'ዚ ኣድህቦ ክብርን ይወሃቦ ኣሎ? ዝብል ሕቶ እውን ክልዕል እፈቱ፡፡ ንእኽፍታታት ሕብረተሰብ ዝኹሎ ረማሲቲ ባህርያትን ወልፍታትን ብምዒላ ጥበብ ተጠቒምካ ኣብ ክንዲ ምምላእን ንትህኪትን ሰንፍናን ከም ቅቡል ወይ ስልጡን ባህሪ ጌርካ ምቕራብን ምትብባዕን - ምስ ምንታይ እዩ ክቑጸር? ሓሶትን ምድንጋርን ዓዲ-ወዓልን ንዘውክል ገዱባህሪ ምጉላሕን ምንእዳን እንታይ እዩ ትርጉሙ? ናይ መን ባህሊ'ኸ ይወክል?

ካብኡ ዝገደደ ኩኑ፡ መዝገበ ቃላት ከምዝውሓደና - ዝተዀምጠሉን ዝተሓናፈጹን ቃላት ሰቓቒቦ ዝስራሕ ስራሕ፡ ናይ ሎሚ ፊልምታት ትግርኛ ብዘይ ተርጓሚ ክትርድኦ ኣሸጋሪ እናኾነ ከምዝመጽእ ይጉብር ኣሎ፡፡ ተፈጥሮኣዊ ኣበራት ከም ጭሕጭሕታን ኮልታፍን ወይ ጺያፍ ዝኣመሰሉ በይናም ባህርያዊ ጉድለታት - ከም ፋሽን ኣተኣታቲኻ ብዋጋ ተፈጥሮኣዊ ስንክልናኦም ሰብ ክተስሕቖን ክተዘናግዖን ምፍታን. . .? እዚ እሞ ከኣ ሃንታ እውን ኣሎም፡

ንሓደ ካብ ሕቖፌ ሰድራን ክብርታት ሕብረተሰብን ተገሊሉ ላህዲ ቃላቱ ቀዩሩ፡ ንኣብሱን ሃገሩን ክሃንጸሉ ዝግብኦ ዕድመ - ኣብ ወልፍታት ደርብዩ ኣብ ፈቓዶ ኣጉላጉ ሻውላትን ዘወን ብምባልን ግዚኡ ኣብ ምብኻን ዝርከብ ሰብ፡ ኣብ ክንዲ ምእላይን ምምሕዳርን ከም ህቡብን ተፈታውን ባህሪ ጌርካ እሞ ድማ እናደጋገምካ ክተቕርቦ ክትተባብዖ - ምዕባለ ኣይኮነን፡፡ ኣጠቓቕማ እርሱብን ቅርዑይን ቃላት ተሪፉ፡ ንዓበይትን ሽማግለታትን - 'ኣቲ' ወይ 'እዛ ሰብኣይ' እናበልካ ምዝራብ ከኣ'ሞ፡ ከም ንብርን ዝወዕርን ቃላት ኮይኑ ይቐርብ ኣሎ፡

ብተወሳኺ፡ ንኽብርናን ባህልናን ዘይውክሉ ኣቀማቕማ ዘለውተኑ - ሓደ እዝኒ እኳ ከይከኣል ክልቲኡ ኣእዛኖም ዝተሰቐሩ ደቂ-ተባዕትዮ ምቕራብ'ከ ንኣየናይ ባህሊ ክውክል እዩ፡

ፊልምታትና፡ መግለጺታትና ንዓለም እውን እዮም፡፡ ንሓደ ዘይትፈልጦ ህዝብን ሃገርን፡ ንምስሊ ሕብረተ-ሰቡን ኣነባብራኡን ክብርታቱን ደረጃ ንቕሓቱን ብመንገዲ ፊልምታቱ ተዓዚብካ ክትፈልጦ ክትርድኦን ትኽእል ኢኻ፡ ከም'ዚ ካብ በልና ደኣ እሞ፡ ኣብ'ዚ ግዜ'ዚ ንህዝብና፡ ንባህሉን ንቕሓቱን ክብርታቱን - ብመንገዲ ፊልምታትና ክላለይዎን ክፈልጥዎን ንዝደልዩ ኩሎም፡ እንታይ ዓይነት ስእልን ምስልን ኢና ንህቦም ዘለና? ስለ'ዚ፡ እቲ እንፈርዮ ፊልም፡ ኪኖ ምዝንግጋዕ ፊናንስያዊ ረብሓኡ ንምስሊ ሃገርን ሕብረተሰብን ከጸብቖ ወይ ክድውን ከም ዝኽእል ተገንዚብና፡ ብሓላፍነት ክንሰርሖ እዩ ዝግባእ፡፡

ከም'ቲ ሓደ ካብ ዓበይቲ ጸሓፍቲ ሃገርና ኣብ መጽሓፉ ኣስፈርዎ ዝርከብ - "ኣብ ኤርትራ፡ ካብ ሰልዲ ክትረክብ ታሪኽ ክትረክብ ይቐልል፡፡" ኣብ ታሪኽ ህዝብታትናን ባህልናን ጌና ዘይተዳሰሰን ዘይተበርበረን ድንግል ዛንታታት ብዙሕ ኣሎ፡ ንዘለና ሕብረ-ብሄራውነት ምርኩስ ብምግባር፡ ኣብ ሃገርና ዝርከብ ዝተፈላለየ ኣገባብ ኣነባብራን ታሪኽ ኩሎም ብሄራትናን ተቐዲሑ ዘይውዳእ ሩባ ዛንታ እዩ፡

ከም ተወሳኺ፡ ኣብ ሃገርና ንልዕሊ 400 ዓመት ዝኸደ ዛንታ/ታሪኽ መግዛእቲ ኣሎና፡ እዚ ምስ ምምጻእ ኖፍሲ-ወለፍ መግዛእቲ ተኣሳሲሩ ዝኸይድ ኮይኑ ህዝቢ ንምምብርካኽ ዝግበር ዝነበረ ፈተነታት፡ ብመንጽሩ ዝመጽእ ዝነበረ እምቢታን ሸፍትነትን ንባዕሉ፡ ኣዘንትወ እናበለ ዝጸበየና ዘሎ ዓቢ እምባ ታሪኽ እዩ፡፡ መሀደር ቃልሲ ህዝቢ ኤርትራ፡ ኣገባብ መሳብርኡ ኣብኡ ዝተገብረ ጅግንነት. . . ገና ሕፍንቲ ዘይተሳሰሎ ሃብቲ እዩ ።

ገለ ተመራመርቲ ታሪኽን ወተሃደራዊ ስልትታትን ዓወታትን ሰውራ ብፍላይ ድማ ከም በዓል ስርሒት ፈንቅልን ምፍራስ ናደው እዝን - ምስ ከም በዓል ስርሒት ደንብጓ ዝኣመሰሉ ዓበይቲ ወተሃደራዊ ስርሒታት ዓለምና ጥራይ ከወዳደርዎምን ከድንቕዎምን ተዓዚብና ኣለና፡፡ እዚ ዓቢ ዓወትን ሓበንን ቃልስና ዝኾነ ታሪኽ እዚ፡ ብመልክዕ ፊልምታት ምስ ዝቐርብ ኣብ ዓለም ተወዳዳሪ ዓቢ ዝናን ኣድናቖትን መትረፈ፡፡

ዚ ሃብታም ታሪኽ እዚ፡ ዝተፈላለየ ኩርያት እናመረጽካ ብመልክዕ ፊልም እናቐየርካ ምስናድ እንተዝስራሓሉ - ንደረስቲ ኣዝዩ ርሒብ ባይታ መንጸፈን መተባብዖን ንተዓዚቢ ከኣ ፍልዩ ዝበለ መማርን ኣዘናጋዕን ምኾነ፡ በቲ ሓደ ጎድኒ ከኣ ንሃገራዊ ስምዒቱን ሓበኑን መበራትዒ ዝኾነ ህያው ስራሕ ምተሰርሐ፡

ኣብ መወዳእታ፡ ፊልምታትና ምስልናን መለለዩናን፡ ኣብ ነዊሕ ከኣ ቅርሲታትና ክሳብ ዝኾኑ፡ ንባህልናን እንኽብሮም ክብርታትናን ማእከል ስሒቦት ብምግባር፡ ንዖና ዘኸብሩን ንመጻኢ ወለዶ ከኣ ዘይት ቅርሲ ንሰርሕ ምህላውና ኣብ ግምት ብምእታው፡ ዓቢ ሓላፍነት ተሰኪምና ህያው ስራሕ ክንሰርሕ - ናይ ኩላትና ሃገራዊ ሓላፍነት እዩ እብል፡፡

ሓሊ. ሓሰን ሓሊ.

ልቦናን ፍልስፍናን

ምሉእብርሃን ሃብተገብሪኤል

ገስጋስን ተወፋይነትን

ራብዓይ ክፋል

“ወላ ኸደወሰደካ ኩዶ ዝኒገክ ከለመማዞብ ኢይትኽእልን ኢኹ።” - ሆዊርድ ሃንት

“ብዛዝር ምስምር ብብጋህ እዩ፣ ብሓንኽ ምቕጻል ዝኒገክ እዩ፣ ብዛዝር ምህራሕ ዓወት እዩ።” - ሆዤ ፎፒድ

መን እዩ ፍርያምነት ማለት ብዘይዘቩሉ ምዘንጋዕ ተደፊእካ ምህራሕ ጥራይ እዩ ዝዘሎ። ኣለዋ ምወሳኽስ ንፃዕይ ኣለነት ኣብ ምህሮጽ ጥራይ ኢዩኹን ዝጠቅምኒ። ኣብ ምዕዝዝ ፍርያምነትን ኢንምርኢ ንጸጥ እውን ግቢ እኟም ኣለዎ።

ሹፉ ኣለዋ ምኽሳቐስ ኣብ ዝቩሉ ሸነኽ ህይወት ጠቕሚ ምዃኑ ርዱእ እዩ። ኣብ ብቐዳት ኣለነት ዘድህብ ቅዲ ህይወት ክነሓርሕ ምስ ጀመርኩ፣ ኣብ ልብወታዊ ወይ ተገንዘባዊ (cognitive) መዳይ ልዑል ዕብዮት ኢኻ እተመሃዮብኩ። ኣብ ደረጃ ጸንትነን ኩሉ መዳያዊ ጸብቐ ህላወኻን ድማ ርኡይ ገስጋስ ከተመሃዮብ ትኽእል።

መሰልታዊ ዋላ ንዕሰራ ደቓይቐ ጥራይ ኣለዋ ምኽሳቐስ ምዃንኩ፣ ኣብ ኢደህቦ ኣንሞሮ ዘለዎ እወታዊ ተራ ቀሊል ኢዩኹን። ሹፉ ኣለዋ ምኽሳቐስ ንዋስዘ ደም ናብ መላእ ኣለነትን ኣንሞሮን የዕዘዙ፣ ነዞ ወጽኢቱ ንተገንዘባዊ ብቐዳት ኣብ ምምሕሮሽ ልዑል ተራ ይህልዎ። ኣብ ሰራሕካ ከኣ ልዑል ኢደህቦ ክትገብር ይሕግዙ።

ኣለዋ ምኽሳቐስ ብዘይተገበኣ ኣብ ፍርያምነትን ኣንሞሮአዊ ንጹረን ረብሓ ነዞ ዘለዎ ዝተፈለዩ መጽናዕታውያን ጸሕፋት ይሕቡሩ ኣለዉ። ክንኣሳቐስ እኽለና፣ ገለ ትግባርታዊ ነገር ኣብ ኣንሞሮና ይኽሰት። ነዞ ወጽኢቱ ኣብ ሰራሕናን ትምህርትናን ልዑል ዓወት ኮመዘንብ።

ኣለዋ ምኽሳቐስ ኣብ ምኽሪ መጠን ጸቕጠ. ዘለዎ እኟም፣ ኢቃለልካ ዝርኢ ኢዩኹን። ሽነት ኣንሞሮካ የዘርኮ ጥራይ ዘይኮነ ንቸስመዲዮዊ ጸብቐ ህላወካ እውን የዕዘቱ፣ ዝነም ረብሓታት ብምርዳእ ውልቀ ሰባትን ትካላትን ንኣለዋ ብቐዳት ነዞ ኣንዳሲ ክፋል (component) ናይ መሰልታዊ ሹፉ ቀዳማነታቱም ክወሰድዎ ይግባእ።

እየም ሹፉ ኣለዋ ምኽሳቐስ ዙነይዱ ሰባት፣ ናብ ሰራሕ ክወፍሩ እኽለዉ፣ ብወሰወሰ ሰምኒት ይብሃሉ። ሰራሕ ክጅምሩ እኽለዉ. እውን ናይ ምህራሕ ወናም ኣብ ገዛም ኮነንቦ ኢደእግመቱን እዩ።

ንኣለዋ ምቕሳቐስ ዕድመ ኢየግደጦን እዩ። ኩሉ ሰብ ቡብኽቐሙ ምወሰዎስ ኣለነት እንተ ገይሩ ኣብ ሰራሕ ኢድማኒ ክኸውን ይኽእል እዩ። እቲ ጽገም ዝኸውን ብሰሩ ኣለዋ ምኽሳቐስ ዘይምህራዮ ጥራይ እዩ።

ገለ መንእሰያት ኣለዋ ምኽሳቐስ ሰለ ዘይዝዙን ናይ ምህራሕ ወኒ ሰለ ዘይብሉዎን ናብ ሰራሓም ንርንብ እናበሉ ብምርዳእ ውልቀ ሰባትን ትካላትን ንኣለዋ ብቐዳት ነዞ ኣንዳሲ ክፋል (component) ናይ መሰልታዊ ሹፉ ቀዳማነታቱም ክወሰድዎ ይግባእ።

እየም ሹፉ ኣለዋ ምኽሳቐስ ዙነይዱ ሰባት፣ ናብ ሰራሕ ክወፍሩ እኽለዉ፣ ብወሰወሰ ሰምኒት ይብሃሉ። ሰራሕ ክጅምሩ እኽለዉ. እውን ናይ ምህራሕ ወናም ኣብ ገዛም ኮነንቦ ኢደእግመቱን እዩ።

ንኣለዋ ምቕሳቐስ ዕድመ ኢየግደጦን እዩ። ኩሉ ሰብ ቡብኽቐሙ ምወሰዎስ ኣለነት እንተ ገይሩ ኣብ ሰራሕ ኢድማኒ ክኸውን ይኽእል እዩ። እቲ ጽገም ዝኸውን ብሰሩ ኣለዋ ምኽሳቐስ ዘይምህራዮ ጥራይ እዩ።

ገለ መንእሰያት ኣለዋ ምኽሳቐስ ሰለ ዘይዝዙን ናይ ምህራሕ ወኒ ሰለ ዘይብሉዎን ናብ ሰራሓም ንርንብ እናበሉ ብምርዳእ ውልቀ ሰባትን ትካላትን ንኣለዋ ብቐዳት ነዞ ኣንዳሲ ክፋል (component) ናይ መሰልታዊ ሹፉ ቀዳማነታቱም ክወሰድዎ ይግባእ።

እየም ሹፉ ኣለዋ ምኽሳቐስ ዙነይዱ ሰባት፣ ናብ ሰራሕ ክወፍሩ እኽለዉ፣ ብወሰወሰ ሰምኒት ይብሃሉ። ሰራሕ ክጅምሩ እኽለዉ. እውን ናይ ምህራሕ ወናም ኣብ ገዛም ኮነንቦ ኢደእግመቱን እዩ።

ንኣለዋ ምቕሳቐስ ዕድመ ኢየግደጦን እዩ። ኩሉ ሰብ ቡብኽቐሙ ምወሰዎስ ኣለነት እንተ ገይሩ ኣብ ሰራሕ ኢድማኒ ክኸውን ይኽእል እዩ። እቲ ጽገም ዝኸውን ብሰሩ ኣለዋ ምኽሳቐስ ዘይምህራዮ ጥራይ እዩ።

ሰራሕተኛታቱን ኣለዋ ምኽሳቐስ ዝንብሩሉን ኣብ እቲ ንአሉም ባህታ ዝፈጥሩሉም ንቦሬታት ንኽዋሰኡ ኢኻብ ኣለነት ተሳጸፈ ናይ ሰራሕ መደብ ሰለ ዝሕንጸጹ ንህይወት ሰራሕተኛታቱን ኣብ ሓደጋ ኣየውድቑእን እዮም።

ብዙሓት ትካላት ኣብ መንነ ኣለዋ ምወሰዎስን ፍርያምነትን ንዝሎ ምትእኖር ብስይንሳዊ መንገዲ ይምህርንም እዮም። ኣለዋ ምወሰዎስ ኣብ ምፅዝዝ ኢንዶርፊን ስርተሲን እተባህሉ ሆርሞናትና ልዑል እጃም እዩ ዘለዎ። እዞም ሆርሞናት ኣብ ምኽሪ ሻቕለትን ጸቕጥን ዘለዎም ተራ ኣዘዙ ልዑል እዩ። እቲን ትካላት ኣለዋ ምወሰዎስ ንተገንዘባዊ ተግባር ነዞ ዘመሓይዩ ጸቕጠ. ነዞ ገዝኢ. ነዞኡ እውን ንኽለንተናዊ ጸብቐ ህላወ ነዞ ዘነዘዘ ክኢላታት እናዓደማ ከይተረፈ ንኣለዋን ይምህራ እዮም።

ኣብ ርእሲ እዙ እቲን ትካላት ንኣገደስቲ ኣለዋ ብቐዳትን ንጹረ ኣእምሮን ዝሃልዎ ዓወደ ዘተታትን ጸጋታትን ይቕርቡ። እተን ትካላት ንኣለዋን ብዘገ ኣገዳስነቱ ኣለዋ ምወሰዎስ ክምህርንምን ንቕሑየም ክብ ክብለን እኽለዋ። ብመጀመሪ እየም ሰራሕተኛታት ኣብ ዕለታዊ ህይወቶም ትርጉም ዘለዎ ወጽኢት ነዞኡ ዘይዝበርዎ ጻዕሪ ኢዩኹን እዩ።

መራሕትን ኣቐድቲ ሰራሕን ኣለዋ ምወሰዎስ ኣብ ፍርያምነት ዘለዎ ኣርእኖቶ ኣብ ምሃላጽ ይኸን ኣብ ምትግባር ልዑል እጃም ክህልዎም ይኽእል እዩ። ኮቲ ንጥሪት ብኡቡት ወይ ኣርኢያ ኩ.ይናም ክመርሕዎ እኽለዉ. ድማ እቲ ዝበለጸ ይኸውን። ሓሳፍቲ ምወሰዎስ ኣለነት ክንብሩ እኽለዉ፣ ካልኦት ሰራሕተኛታት ተመሃህለ. ሰነ-ምቲ ንኽወስዱ ሓያል መልእኽት እየም ዘመሓላልፉ። እቲ ምንታይሲ፣ ሓሳፍቲ ንኣለዎም ኣብ ምድራኽ ዘለዎም እጃም ኩዕ ኢቃለልካ ዝርኢ ኢዩኹን።

ኣካላዊ ጥዕና

ገሌና ናብ ሰራሕ ምስ ወሪደኹ፣ ክኦብ ናይ ምፍዳስ ሰዓት እትኣክል ካብ እታ ኮፍ መዚለሱን ኢይትገሸጽን ኢኹ። ኣብ ሰራሕካ ብዘወፋይነት ምህራሕ ክተባዕ ነዞ ዘለዎ ደጋጊምና ጽሑፍናሉ ኢኹ። የጎደለ ተወፋይነትካ ንኡሰነካ ዘሙ ክኸውን ኢይግብኣን።

ሰራሕተኛ እንተ ዓንዱ እቲ ንሱ ዝሰርሓሉ ትካል ምዕናዉ ኢይተርፎን እዩ። ክንዲ ዝኾኑ ኮነታት ጥዕና ሰራሕተኛ ቀዳምነት ክወሃ ነዞ ዘለዎ ጥብዚ መተሓሳሰቢ ዘድልዮ ኢደኽሃኹ።

ገለ ትካላት ንኣብነተን ድሕሪ ነፍሲ ወኸፍ ዕረራ ደቓይቐ ካብ ነፍ መዚለኣም ተንሲኣም ኣብ ወኽጠ. እቲ ዝሰርሓሉ ክፍሊ፣ ዕረራ ሰጥምቲ ክንቀሳቐሱ ነዞ ዘለዎም ይመኾርኣም። እዚ ኣጉብ እዚ፣ ዋላ ኣብ ገለ ነሳእትን ፎሸርሽታትን ከይተረፈ ደስርሓሉ ኣለ። እቲ መማህር ናይ ነሳእ ሕሙማት ክኽታተሉ ዝኽእሉ ኣገባባት ኣብ ምፍላጥ ኣገዳሲ ተራ ኣለዎ።

ኣብ ሰራሕካ ምዕቃብ ጥዕና ኣገዳሲ ክኸውን ከሎ ኣብ ሰራሕ ዘጋጥሙ ሕማማት ክመጽኡ ከለዉ ኣገዳሲ ኢኹ። ኣብ ሰራሕካ ዘጋጥሙ ሕማማት ክመጽኡ ከለዉ ኣገዳሲ ኢኹ። ኣብ ሰራሕካ ዘጋጥሙ ሕማማት ክመጽኡ ከለዉ ኣገዳሲ ኢኹ። ኣብ ሰራሕካ ዘጋጥሙ ሕማማት ክመጽኡ ከለዉ ኣገዳሲ ኢኹ።

ድሕሪ ነፍሲ ወኸፍ ዕረራ ደቓይቐ ምስ ተማሃሮኡ ኣብ እታ ነፍሲ ዕረራ ሰጥምቲ ይንቀሳቐሱ። ብድሕረኡ ናብ ምምሃር ገዙ ይቐጽል።

እየም ገሸዉሕ ሰዓታት ካብ ነፍ መዚለኣም ከይተንሸኡ፣ ኣብ ሓጺር ግዜ ኣብ ዓንዲ ሕቑኣም ሕማም ክሰምዮም እንሕሎ ይፍለጦም እዩ። ምንጪ ካብ እቲ ሓንሳኢ ዝጀመርዎ ልምዲ ኣሰራርሓ ኣይቅየሩን እየምኒ። ነዞ ሳዕቤኔ ግዲየት ናይ ዝተፈለዩ ሕማማት፣ እዝላይ ሕማም ልቢ. ይኸኑ እሞ፣ ኣብ መወጻእታ ክኦብ ፅሚርም ምሕጽር ይብጽሑ።

ናብ ሰራሕ ምጥሓል ሓደ ሃገር እዩ። ኣብ ሰራሕካ ምደኦብ ካልእ ሃገር እዩ። እቲ ጸብቐ ሃገሩ ንጠፍ እንተ ኾንዎ ኣደህቦካ ናይ ምዕባይ ዕድልካ ዝሰዓለ ሰለ ዝኾነ እዩ።

ካብ ዊሽርስቲ ኮሌጅ ለንደን ((UCL) ዝወጽአ ሓደ መጽናዕታዊ ጽሑፍ ነዞ ገስገሰ “ኣለዋ ምወሰዎስ ያምና ብቐለሉ ናብ ኣንሞሮና ነዞ ዝዘርሕ ኣብ ምምሃር ኣገዙ ሓጊዙ እዩ። እዚ. ድማ ንመትንኣዊ ምኽሳቐስ ብምንቕቓሕ ንኦደዮት ዋህዮ የተባብዩ።

ኣብ ከተማ ኣስመራ ብዙሓት ሰራሕተኛታት ቅደሚ ናብ ሰራሕ ምወፋርም ወጋሕታ ኣለዋ ምኽሳቐስ ገዝዙ ሰባት ካብ ዕለት ናብ ዕለት እናበርገዙ ይመጽኡ ኣለዉ። ንኣብነት፣ ወጋሕታ ኣብ ከባቢ ፎርቶጸጸራት ገዝኣቐቐሱ ሰራሕተኛታት ብጅድስ ሶሚርም ሰፕርት ክሰርሑ እኽለዉ፣ ንሓደነት ናይ’ዮም ሰራሕተኛታት ዝሃዳ ነዞ ዘነዘዘ ክኢላታት ኣረጋጊጾም እዮም።

ገለ ትካላት ንሚዛን ሰራሕህይወት (work-life balance) ብዘምዝ ሰለ ዝርድኣኡ፣ ኣብ ሰራሕተኛታቱን ዘዩድለ. ጸቕጠ. ኣይንብራን እዮም። ክንዲ ዝኾኑ ሰራሕተኛታት ንዕረፍቲ ዕድሎም ክወስዱ ትርእዩም። ሰራሕ ክጅምሩን እንኮን ከለዉን ንዕረፍቲ ዕድሎም ክወስዱ ይተባብዕዎም። ዝለዓለ ሰብ ሓይሊ ክህልዎ ኣብ ዕረፍቲ ዕድሎም ክወስዱ ይተባብዕዎም።

ኣብ ሰራሕካ ምዕቃብ ጥዕና ኣገዳሲ ክኸውን ከሎ ኣብ ሰራሕ ዘጋጥሙ ሕማማት ክመጽኡ ከለዉ ኣገዳሲ ኢኹ። ኣብ ሰራሕካ ዘጋጥሙ ሕማማት ክመጽኡ ከለዉ ኣገዳሲ ኢኹ። ኣብ ሰራሕካ ዘጋጥሙ ሕማማት ክመጽኡ ከለዉ ኣገዳሲ ኢኹ። ኣብ ሰራሕካ ዘጋጥሙ ሕማማት ክመጽኡ ከለዉ ኣገዳሲ ኢኹ።

ሰፕርታዊ ንዋፊት ክሸጥ ኣብ ኣለዋ ኢቃወማን ዝተማልአ ጥዕናን ዘለዎ ረብሓ ሓደ ሓያል ትምህርቲ እውን ይምህረና እዩ። እወ ኘናበድ ሃገር ክነሰርሕ ከም እኘነኽል የጠንዘነ።

መሳለ እዚ ጥራይ፣ ኣብ ነፍሲ ወኸፍ ከበድ ሃገር እንዕምመሉ፣ ቀጻሊ ገስጋስ ከመጣዞብ ከም እኘነኽል ንዋገዘቡ። ሰፕርታዊ ንዋፊታትና ዝሃዳ ክንዘዘ እኽሉ። ኣብ ሰራሕ ገዘልዉና ተጻዋርነትን ብቐዳትን ብዜኡ መጠን ክብ ክብል ይኽእል እዩ። እቲ ናይ ምህራሕ ርእሰ ተኣማንነትና እውን ብዜኡ መጠን እዩ እናሰዓለ ዝመጽኡ።

ኣብ እዚ ሓደ ከሰምረሉ እንደለ፣ እቲ እኽርሓ ዓይነት ሰፕርት ሕዘግደፍ ክበዝሑ ከም ዘይብሉ እዩ። ብኣንጻሩኳ ደኣ መሊስና ኢና ከሕሉይሉ ዘየብኡ። ኣብ እዚ ወርሒ ሓደ ከሉ ሜተር ናይ ምጉዓዝ ልምዲ እንተ ኣጥሪና፣ ኣብ ዝመጽእ ወርሒ ናብ ክልተ ከሉ ሜተር ናይ ምጉዓዝ ውጥን እንተ ሃለወና እዩ ተመሪጹ. ዝኾነኽ። ዝ. ኮግእ ዝኘነኽል ዲሸፕሊን እንተ ደኣ ኣማዕበልኩ፣ ብዘይጽገም ክትዓምሞ ትኽእል ኢኹ።

ዝ. ጸብቐ ልምዲ እዙ፣ ኣብ ሰራሕና እውን ከዘጕብሮ ኘኽእል ኢና። ሰራሕ ክንቀጽር እኽለና፣ ሓደ መሳልቲ ምስእ ዝመሰያልና ንዘበረ ሰራሕ፣ ኮቲ ሰራሕ ምስ መላኽናዮ ኣብ ፍርቂ መሳልቲ ደሞ ከሉ ዓይነት ሰፕርት ኣብ ምህናጽ ርእሰ ተኣማንነት ልዑል ኣበርክዖ ሰለ ዘለዎ እዩ።

ሰፕርታዊ ንዋፊት ክሸጥ ኣብ ኣለዋ ኢቃወማን ዝተማልአ ጥዕናን ዘለዎ ረብሓ ሓደ ሓያል ትምህርቲ እውን ይምህረና እዩ። እወ ኘናበድ ሃገር ክነሰርሕ ከም እኘነኽል የጠንዘነ።

መሳለ እዚ ጥራይ፣ ኣብ ነፍሲ ወኸፍ ከበድ ሃገር እንዕምመሉ፣ ቀጻሊ ገስጋስ ከመጣዞብ ከም እኘነኽል ንዋገዘቡ። ሰፕርታዊ ንዋፊታትና ዝሃዳ ክንዘዘ እኽሉ። ኣብ ሰራሕ ገዘልዉና ተጻዋርነትን ብቐዳትን ብዜኡ መጠን ክብ ክብል ይኽእል እዩ። እቲ ናይ ምህራሕ ርእሰ ተኣማንነትና እውን ብዜኡ መጠን እዩ እናሰዓለ ዝመጽኡ።

ኣብ ሰራሕካ ምዕቃብ ጥዕና ኣገዳሲ ክኸውን ከሎ ኣብ ሰራሕ ዘጋጥሙ ሕማማት ክመጽኡ ከለዉ ኣገዳሲ ኢኹ። ኣብ ሰራሕካ ዘጋጥሙ ሕማማት ክመጽኡ ከለዉ ኣገዳሲ ኢኹ። ኣብ ሰራሕካ ዘጋጥሙ ሕማማት ክመጽኡ ከለዉ ኣገዳሲ ኢኹ። ኣብ ሰራሕካ ዘጋጥሙ ሕማማት ክመጽኡ ከለዉ ኣገዳሲ ኢኹ።

ዘይንምመላኡ ምኽንያት ኣይህልን እዩ።

ኣብ ሸየና ብኽመይ ከም እንረርሕ ምስ ፈለጥና፣ ኣብ ሰራሕና ዝህልወና ሕልሚ ኩዕ ልዕለ. ዓቕምና ክኸፍና ኣይክኽልን እዩ። ምስእ ጥዕናና ኣብ ምርግጋጽ እናሰራሕና፣ ናብ እቲ እንደልዮ ሹዕ ኣብ ሓጺር ግዜ ክንዘርሕ ንኽእል ኢና።

ኣብ ሰራሕና ዝህልወና ጸንዮት፣ ኣለዋ ጥዕናና ክንሕሉ ምስ እንኘነኽል ኢና ንሸዋሕ ግዜ ነዞቐጽሎ እንኘነኽል። ሓደ ካብ ረብሓታት ሰራፅ ሰፕርታዊ ምወሰዎስ ኩዕ ኣብ ምክልኻል ሕሞም ዘለዎ ልዑል እጃም እዩ።

ሰነ ፍልጠታውያን ምርምራት ነዞ ገዝልጸዎ፣ ምወሰዎስ ኣለነት ኣብ ምክልኻል ጸቕጠ. ደም፣ መቐሳ፣ ሕማም ሸዅር፣ ሕማም መሸርር፣ ሕማም ረሒ ... ልዑል እጃም እዩ ዘለዎ። ኣኽል ምስ ጠጸ ኩዕ፣ ናብ ተወፋይነት ሰራሕ ምምላስ እቲ ገዘዎለ እዩ ገዘኸወንኩ።

“ገስጋስ ሩሓና ልኽፅ ነዞ ፍጹም ማሞሚ እዩ። ደረት ዘይብሉ ሓሳነት ሃልየም ሓንኽ ምስ ተፈኣዉ ንኽሉም ምንቕሳቐስነት ምስእ ትረንግመን ባህታን ይፈጥረሉ።” - ሪቢንድሪናዝ ታጎር

“ሰወጠ. ሕረ ህይወት እዩ፣ እየም ኣብ ህሉው ግዜ ወይ ሕሉፍ ግዜ ጥራይ ዘየንምቱ ሰባት፣ ጉመጹ. ግዜ ነዞ ገዝኸረዎ ርመጽናታት እየንም።” - ጆን ኤፍ፡ ኬኔዲ

ይቕጽል

ዳያሪ

ሱራፌል ተስፋብሩኽ
surafealtesfabruk@gmail.com

20 መጋቢት
ጎርግሱም - 01 : 00 ቅ.ቕ. -

እዚኣስ ... ኣይትድገሞን እያ

ኣብቲ ክፍሊ፡ ብዘይካ እታ ኣብ ልዕለይ ዝነበረት ሽንቲለተር እተሰምየ ዝነበት ድምጺ፡ ካልእ ዝኾነ ዝሰማዕ ኣይነበረን። መብራህቲ ወሊዐ ንነዊሕ ግዜ ጸኒሑ፡ ነታ እናሻዕ ትንቀሳቐስ ዝነበረት ሽንቲለተር ዕዝም ኢለ እርእያ ነበርኩ። ዙረታ፡ ናህሪ ቀልጣፈኣን ንውሽጠይ ሕሹኾ በለ። “ንስኺ ደው ኢልኪ ኣለኺ፣ ንኣይ ግን ርኣይኒ ገና ዑደተይ እቕጽል፣ ይሕምበብ መመሊሰ ይሕምበብ” ትብለኒ ዘላ መሲሉኒ። ብድድ ኢለ ተንሲአ ነቲ መወልዒኣ ኣጥፊአዮ። ቀስ እናበለት ድማ ስርሓ ኣቋረጸት። “ሕጂ ክልተና፡ ሓደ ኳንና” በልኩ። ከምኡ ብምግባረይ ተሓጉሰ ድየ ኣይተሓጉስኩን ግን ርግጸኛ ኣይነበርኩን።

ናብ ዓራተይ ተመሊሰ፡ ነቲ ኣቋሪጸዮ ዝጸናሕኩ ሓሳባት ክምልኦ፡ መሊሰ ድማ ባዕለይ ከፍርሶ ደቓይቕ ሓለፈ። ኣቐዲመ ኣብ መዝገበይ ዘስፈርኩዎ ጽሑፍ፡ ተመሊሰ ኣንበብኩዎ፡ ‘ገና ... ኣይሓወኹን፡ ’ ኢለ ዛዚመዮ ነበርኩ። እምበርከ ብሓቂ ክሓዊ እደለ ድየ፧ ንነብሰይ ሓተትኩዋ። ሓደ ሓደ ግዜ፡ ንነብሰይ ካብ ማሕዩራ ኣውጺኡ፡ ናጽነታ ከተስተማቕር እገድፋ። ድላያ ትገብር፣ ከም ባህጋ ትበርር፣ ከም ዝመጽኣላ ተስተማቕር። ብዘይርድኣኒ ምኽንያት ግን ኣብቲ ዝጀመርኩዎ ኪደት፡ ልበይ ዘይመልኣለይ፡ እቲ ዝበሃኹዎ ሰላም ድማ ብፍጹም ኣይረኽቦን። ተመሊሰ ድማ ናብታ ዝነበርኩዎ፡ ኣዝየ ዝፈልጣን ዝለመድኩዋን ናብራ እምለስ። ኣብኣ ምስ ሕሉፈይ ኣዕልል፣ ንሰባት እኸስኽ፡ ዝበዝሑ ግዜ ድማ ምስ ግርህና ውሽጠይ እራጸም። ኮሉዶ ከማይ እኸውን፧ ገና መልሲ ዘይረኽበኩላ ሕቶይ እያ። ዝተበደልኩዎ ግዲ ተደጋጊሙንስ ኣብ ዓቕመይ ከም ዝጠራጠር ገይሩኒ እዩ።

ኣብ ከምዚ ኮነታት ከለኹ ምስ ፍቕረይ ተራኺብና። ሓልዮቱ እታ ቀዲመ ዘስተውዓልኩላ ባህሪኡ እያ። ዝተሃሰየ ልበይ ካብ ኮሉንትናኡ፡ ንኣኣ መሪጹ ርእዩ፡ ዝተሸገረ ልበይ ድማ ብኣኣ ተኸፊቱ። ናብ ባጽዕ ንኺድ ምስ በለኒ ተሓጉሰ። ኣብቲ ዝነበርኩዎ ኩነታት ከለኹ ምስ ፍቕረይ ተራኺብና። ሓልዮቱ እታ ቀዲመ ዘስተውዓልኩላ ባህሪኡ እያ። ዝተሃሰየ ልበይ ካብ ኮሉንትናኡ፡ ንኣኣ መሪጹ ርእዩ፡ ዝተሸገረ ልበይ ድማ ብኣኣ ተኸፊቱ። ናብ ባጽዕ ንኺድ ምስ በለኒ ተሓጉሰ። መሊሰ ግን ቀጨውጨው ኢሉኒ፣ ግን ኣየርኣኹዎን። ከምኡ እየ ኣልሚደየ። ኣብዘን ብሓንሳብ ዝጸናሕናለን እዋናት ሰሓቐይ፡ ሓጉሰይ እንተ ዘይኮይኑ፡ ኣብ ውሽጠይ ዘሎ ቃልሲ፡ ዕግርርግር ዝበዝሑ ሰምዒታተይ ናብ ገጸይ ኣብጺሐዮ ኣይፈልጥን። ፍቕረይ’ውን ርእይዎም ኣይፈልጥን። “ሰላም ኢኺ ትህብኒ፧ ” ይብለኒ። ኣነ ከኣ እግረም፣ ካብ ሰላም ዘይብሉ ውሽጠይ ከመይ ኢሉ ሰላም ይረክብ ይድንጸወኒ።

ሽፋሕ፡ ሽፋሕ ዝብል ድምጺ ናይ ሽበጥ፡ ናብ ክፍለይ እናቐረበ መጸኣ። ኣብ ዓራተይ ተጉምብየ ዝደቀስኩ መሰልኩ። ፍቕረይ ማዕጾ ከፊቱ ቀስ እናበለ ኣተወ። ናብ ጥቓይ ቀሪቡ ኣብ ምዕጉርተይ ኣፍኩሰ ኣቢሉ ሰዓመኒ። ምዉቕ ትንፋሱ ናብ ገጸይ ዓለበ። እተን ንይምሰል ዓሚተየን ዝጸናሕኩ ኣዒንተይ ከፈትኩወን። ከይተዛረበኒ ሓፍ ኣቢሉ ኣተንስኣኒ። ሓቑፉኒ ናብ ግዳም ወጻእና፡ ኣንፈትና ናብ ባሕሪ ገጹ ኣበሎ። ምሸት ምድሪ ናብ ባሕሪ’ኳ እንተ በልኩ፡ ፍቕረይ ምስ ባሕሪ ዘሎዎ ምሕዝነት እፈልጦ እየ። ክንዲ ናቱ ደኣ ኣይከውንን እምበር ጣዕሚ ባሕሪ ከስተማቕሮ ዝገበረኒ’ውን ባዕሉ ፍቕረይ እዩ። ፍሽኽ በልኩዎ። ገና ካብ ሕቑፉ ኣየውረደንን። ኣእዳወይ ንኽሳዱ ጠምጢመን ሒዘናኡ። ዓይኒ ዓይኑ ርኣኹዎ፣ ኣዒንቱ ክነብዕ ከም ዝጸንሐ ይምስክራ ነበራ። ከምኣ ኢልና ናብ ባሕሪ ኣተና።

እቲ ዝሑል ማይ፡ ንኣካላተይ ካብ ምዋልቃይ ሓሊፉ፡ ነቲ ህውጽ ህውጽ ኩበለኒ ዝጸንሐ ሓሳባት፡ ኣህድኡ። ኣእምሮይ ሃንደበት ጸጥ በለ። ኣዕሚቐ ኣስተንፈስኩ። ፍቕረይ ከም ድላየይ ክሕምብስ ገደፈኒ። እዛ ህሞት እዚኣ ፈጺማ ከም ዘይትድገም ውሽጠይ ይነግረኒ ኣሎ። ኮሉ ገዲፈ ነዛ ሕጂ ክነብራ እየ እንታይ ከም ዝውሰን፡ እንታይ ከም እንኸውን ንግዜ ገዲፈ ኣብቲ ባሕሪ ጸምበለል በልኩ። ኣብ ልዕለይ ድምቀቶም ዘቕንኣኒ ከዋኽብቲ ኣለዉ። ነቲ ጫሕ ኢሉ ዘሎ ሰማይ ሂቦም ዘለዉ ጸባቐ መሲጡኒ። ከምቲ ኣቐዲመ ነታ ሼንቲለተር ዘጥፋእኩዋ፡ ነዚኣቶም ዋላ እንተ ደለኹ ኣየርክቦምን እየ። ከምኣም ምኳን ጥራይ ይሕሸኒ።

ሚታና ትንፋሱ ናብ ገጸይ ዓለበ። እተን ንይምሰል ዓሚተየን ዝጸናሕኩ ኣዒንተይ ከፈትኩወን። ከይተዛረበኒ ሓፍ ኣቢሉ ኣተንስኣኒ። ሓቑፉኒ ናብ ግዳም ወጻእና፡ ኣንፈትና ናብ ባሕሪ ገጹ ኣበሎ። ምሸት ምድሪ ናብ ባሕሪ’ኳ እንተ በልኩ፡ ፍቕረይ ምስ ባሕሪ ዘሎዎ ምሕዝነት እፈልጦ እየ። ክንዲ ናቱ ደኣ ኣይከውንን እምበር ጣዕሚ ባሕሪ ከስተማቕሮ ዝገበረኒ’ውን ባዕሉ ፍቕረይ እዩ። ፍሽኽ በልኩዎ። ገና ካብ ሕቑፉ ኣየውረደንን። ኣእዳወይ ንኽሳዱ ጠምጢመን ሒዘናኡ። ዓይኒ ዓይኑ ርኣኹዎ፣ ኣዒንቱ ክነብዕ ከም ዝጸንሐ ይምስክራ ነበራ። ከምኣ ኢልና ናብ ባሕሪ ኣተና።

እቲ ዝሑል ማይ፡ ንኣካላተይ ካብ ምዋልቃይ ሓሊፉ፡ ነቲ ህውጽ ህውጽ ኩበለኒ ዝጸንሐ ሓሳባት፡ ኣህድኡ። ኣእምሮይ ሃንደበት ጸጥ በለ። ኣዕሚቐ ኣስተንፈስኩ። ፍቕረይ ከም ድላየይ ክሕምብስ ገደፈኒ። እዛ ህሞት እዚኣ ፈጺማ ከም ዘይትድገም ውሽጠይ ይነግረኒ ኣሎ። ኮሉ ገዲፈ ነዛ ሕጂ ክነብራ እየ እንታይ ከም ዝውሰን፡ እንታይ ከም እንኸውን ንግዜ ገዲፈ ኣብቲ ባሕሪ ጸምበለል በልኩ። ኣብ ልዕለይ ድምቀቶም ዘቕንኣኒ ከዋኽብቲ ኣለዉ። ነቲ ጫሕ ኢሉ ዘሎ ሰማይ ሂቦም ዘለዉ ጸባቐ መሲጡኒ። ከምቲ ኣቐዲመ ነታ ሼንቲለተር ዘጥፋእኩዋ፡ ነዚኣቶም ዋላ እንተ ደለኹ ኣየርክቦምን እየ። ከምኣም ምኳን ጥራይ ይሕሸኒ።

ሚታና

ኪንዮኣ

-01 ሕዳር 2026

... ኣብዚ ቀላይ ተስፋ ከም ዘሎ እፈልጥ’የ፣ ግን ከኣ ኣብቲ ደሴታት እናጠሓሉኩ፡ ነብሰይ ኣምጺአ ከሕብስ ኣይክእልን። ነቲ ኣብ ዙርያይ ዘሎ ዓለም ከስተማቕሮ ግዜ ዘይረኽብኩ ቁልዓ’የ፣ ንኽመርጽ’ውን ዕድል ኣይረኽብኩን። ኩነታተይ ዝቕየረሉ ንእሽተይ ክፍተት የለን፣ ክልተና በብመገድና ኣብ ገጹዳይና ኣጥቢቕና ዝሰጠምና ኢና። ቀዳምነተይ ንኣኻ ሂበ ብዙሕ ከም ዝጸዓርኩ ኣይትኽሕዶን ኢኻ፣ እንተኾነ ተወዲኡኒ። ጽቡቕ ኣተናን በሪኽ ተስፋን ነይሩኒ፣ እንተኾነ ጣቋ ከም ዘይነበሮ ሕጂ ተረዲኡኒ። ስለዚ ተረድኣኒ፣ ደንግጸለይ፣ መግናሕትኻ ኣይተበርትዓለይ።

ኣደለ’ይ፡ ምስ ሰብኣይ ድሕሪ ምፍልላያ ንወዳ ከምኡ ኢላ ዝደረፈትሉ። ንሳ ከኣ ጋበዘትኒ እምበር፣ “እቲ ኣነ ዝብለካ ኣደለ ኢላቶ ኣላ፡” ኢላትኒ። እሞ’ዚ ኮነታትና ሓደዶ ኩይኑ ክብላ ኢለ። ከምቲ ናታ ዘይክእሎ ኩይነ’ምበር ዝምጥና ደርፊ መናደኹላ። ሓቂ ከኣ ብዘይካኻ ንኣኻ ዝምጥን ደርፊ ዝደርፍ ዘሎ ኣይመስለንን እዩ። መቾም! ፋሳይ ዋላ ይጉደም፡ ዋላ ይሕቀቕ ሓኽለይ፡ ዘዘብቁለቶ ቀረና ዝፈጥር ጨንፈር እናቕረጽኩ፡ ከይረብረብኩ እነኹ። ኪንዮኣ ካልኣ ኣማራጺ ኣይርኣየንን። ምኽንያቱ፡ እቲ ጨንፈር በቕሉ ዝፈጥሮ ቀረና፡ መገዲ ዕመረይ’ዩ ክኸውን። ነብሰይዶ ጠፊኣትኒ። ...

ካብ ኩሶቶደ ሓሚቕ!

25 ሕዳር 2026
ኣስመራ - 02 : 53 ድ.ቕ. -

ጸሓይ ጥቅምቲ ንደበናታት ዓብሊላ ኣብ ጐደናታት ኣስመራ ትርኢ ነበረት። እዋን ምሳሕ ብምንባሩ ዝበዝሐ ሰብ ምስ ስድራቤቱ ተኣኻኪቡ ኣብ ገዛኡ እኳ እንተ ነበረ፡ ብዙሓት እውን ናብ ናይ ቀረባ ቤተሰቦምን ፈተውቶምን ውራያት ብምኻድ ሓጉሶም ክካፈሉ ካብን ናብን ክብሉ ጀመሩ። ኣነ’ውን ናይ ቤተሰብ ጥምቀት ስለ ዝነበረኒ የጸብቐኒ እዩ ዝበልኩዎ ክዳን ለቢሰ ናብቲ ውራይ ንምኻድ ተዳለኹ። ብእግረይ ተጓዒዘ ብጸሓይ ካብ ዝዳኸም ብታኽሲ ክኸይድ ወሰንኩ። ከም መደበይ ድማ ናብቶም ውራይ ዝገብሩ ዝነበሩ ቤተሰበይ በጻሕኩ። እንተኾነ ግና እቲ ገዛ ብዙሕ ግዜ ተመላሊሰዮ ከብቅዕ ኣብታ መዓልቲ ከደናግረኒ ጀመረ። እቲ ልክዕ ጐደና ከም ዘይሰሓትኩ እኳ እንተ ተኣማማመንኩ እቲ ኣብ ቅድመይ ተተኺሉ ዝጸንሓኒ ካብ ሓደ ኣንጎሎ ናብቲ ሓደ ዝዘርጋሕ ዳስ ኣደናገረኒ። ምኽንያቱ ግፍሒ ናይቲ ዳስ ናይቲ ኣነ ክኸደሉ ዝወሰንኩ ናይ ጥምቀት ውራይ ክኸውን ስለ ዘይክእል። ስለዚ ድማ ምናልባት ናይ ካልእ እንዳ ጐረቤ’ዩ ኢለ ብምድምዳም ናብቲ ዳስ ቀረበ ንዘኾነ ዝረኽብኩዎ ሰብ፡ ዳስ ናይቲ ዝደልዮ ዘለኹ እንዳ ጥምቀት ክሓትት ወሰንኩ። ቀጺለ ሰለይ እናበልኩ ናብቲ ውራይ ቀረብኩ።

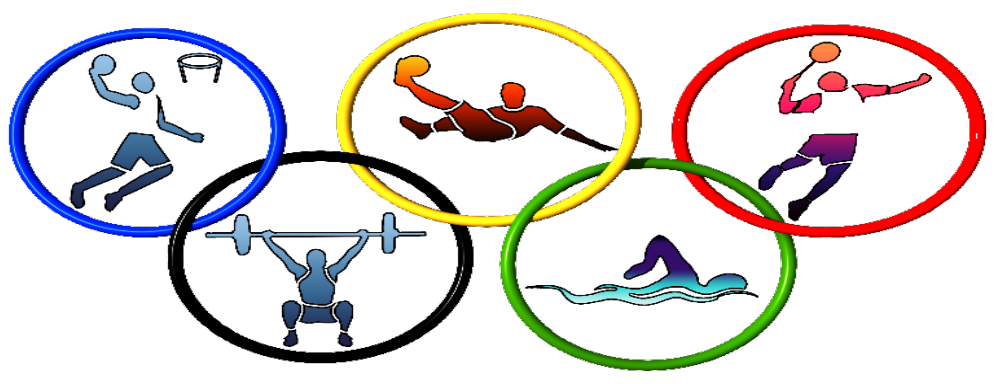
ዘይከም ትጽቢተይ ግና ብርሑቕ ሰመይ ክጽዋዕ ሰማዕኩ። እቲ ኣጋጣሚ እናገረመኒ ከኣ ከባቢየይ ቀሊሕ ክብል ጀመርኩ። እታ ዝጸውዐት ሰብ እታ ጓላ ተጠምቐ ዘላ ዘመደይ እያ ነይራ። ክንድዚ ዝምግፍሑ ዳስ ንጥምቀት ጥራይ ተባሂሉ ክዳሎ ፈጺሙ ገረመኒ። ግና ስምባደይ ሓቢአ ክምስታ ኣሰንየ ሰላምታይ ኣቕረብኩላ። ብድሕሪ’ዚ ብታህዋኽ ነታ ትጥመቕ ዝነበረት ሓዳስ መርዓት ረኽብኩዋ። እቲ ዘጋጠመንን እቲ ሓሲበዮ ዝመጸእኩን ከም ዝተገራጨወ ምስ ነገርኩዋ ክትስሕቀኒ ጀመረት።

“ሓቕኺ እንዲኺ ከይነገሩና ካልእ ወዶም የመርዕዉ ኣለዉ ኢልኪዶ ሓሲብኪ፧” በለትኒ። ቀጺላ፡ “ባባ እሞ ከምታ ትፈልጥዮ እንድዩ፣ ዝሓለፈ ቅንያት ሓደ ዓርኩ ገፈሐ ጥምቀት ስለ ዘሕለፈ፡ ‘ኣነሲ ካብኡዶ ደኣ ሓሚቐ’ ኢሉ ኣግፈሑዎ፡” በለትኒ ቀሩብ ስክፍ እናበለት።

“እዋእ እሞ ክወዳደር ክብልሲ...፡ ” በልኩዋ ኣብ ዘየድሊ ገፋሕፋሕ ናይ ውራይን ዕዳን ክኣቱ ምድላዩ ኣዝዩ እናገረመኒ። ካብዚ ንላዕሊ ምዝራብ ግና ነታ መርዓት ዝትንክፍ ከይከውን ብምስጋእ ሰቐ መረጽኩ። እቲ ዝጽወት ዝነበረ ጓይላ’ውን ምስ ናይ መርዓ ዘመሳስል ብምንባሩ፡ ብኾሉ ተረቢሸ፡ ቀሩብ ድሕሪ ምጽናሕ ናብ ገዛይ ተበገስኩ። ብዙሕ ዝብሃል ስለ ዝጸንሓኒ እየ ናባኺ ናብ እምንቲ መሓዛይ መጺአ ዘለኹ።

ሰላምታይ ኣይረሳዕኩን ዳየረይ ናፍቐተይ ተሰኪምኪ ብሃንቀውታ ክትጽበይኒ ከም ዝጸናሕኪ እፈልጥ እየ። ስለዚ፡ ድማ’የ ክዳነይ ከይቀየርኩ ከዕልለኪ ጸኒሐ። ናይ ውራይ ነገር ኣዝዩ ናብ ዝተጋነነ ደረጃ’ዩ ዝሰጋገር ዘሎ። ኣብ ክንዲ ዓቕምኻ ብዝፈቐዶ ገይርጋ ብምስጋና ውራይካ ተሕልፍ። ኩሱቶዶ ካብ ኩሱቶ ክትብል ኣብ ዘይተደለየ ዋጠጥ ትኣቱ። እቲ ዘሕዝን ድማ ኣብ ክንዲ ኑቶም ዝምርዓዉ ድዮም ዋላ ጥምቀት ዘሕልፉ ዘለዉ መጻምዲ ብገንዘብ ምሕጋዝ፡ ገፋሕፋሕ ዝበለ ውራይ ገይርካ ብድሕሪኡ ኢድካ ኣጣሚርካ ምርኣይ ኩይኑ። ወይ ጉድ! “ኩሱቶ ወደይ ደኣ ከመይ ዝበለ ገይረ እምበር የመርዐውዎ፡” ትብል። እቲ ዘሕዝን ግና ኩብዲ በጻሐ ኢኻ ትዕንግል እምበር ነቲ ውላድ ደኣ መን ሓሲቡዎ እዩ። ዳየረይ እዚ ኣይተፈልጠን እምበር ሓኪም ዘይበጽሖ ሕማም እኮ እዩ። ካብ ኮሉ ዝገርመኒ ግና ወላዲ ዓቕሚ ሃልዩዎ ገፈሐ ውራይ ተገበረ’ኮ ጸገም ኣይምነበሮን። ዝኸፍአ ግና “ውራይና ካብ ናይ ካልኦት ዝበለጸ ክኸውን ኣሎዎ፡” እናበልካ ነቲ ዝምርዖ ዘሎ ወዲ ይኹን ጓል ልዕሊ ዓቕን ገንዘብ ከውጽኡ ምግዳድ። ንሓዳሮም ዝተሓሰበ ገንዘብ ሰድራ ከይቀየሙና ኢልካስ ናይ ዓመታት ጻዕሪ ኣብ ሓንቲ መዓልቲ ምጥፋእ እዩ ተጀሚሩ ዘሎ። ንምሕደራ ናይ ውራይ ዝመርሕ መሳልል ፍታሕ ደኣ ይምጽኣና እምበር ‘ታይ ግድኺ ዳየረይ፡ ክንወዳደር ክንብል ኣብ ገለ ዘይንወጽኣሉ ህጉም ኢና ክንኣቱ።

ዳናይት ሃብቱ

ስፖርት

መርሃዊ ገብረሚካኤል

ሃገራዊት ጋንታ ኤርትራ ልምምድ ጀሚራ

ከም መቐጸልታ ናይቲ ካብ ዝተፈላለየ ኩርናዓት ዓለም ብጉጅለ እናተጠርፉ ናብ ጊኒ ኮናክሪ ክጽንበሩ ዝጸንሑ ኣባላት ረድሲ ካመልስ፡ ትማሊ'ውን ሳልሰይቲ ጉጅለ ኣባላት ተጻወትቲ ሃገራዊት ጋንታ ኤርትራ ብሰላም ናብታ ሃገር ኣትዮም። ኣብ ዝሓለፈ ቀዳመ ሰንበት ምስ ክለባቶም ክቲይድዎ ዝጸንሑ ግጥማት ንምስልሳል ደንጎዮም ዝጸንሑ እዞም ተጻወትቲ፡ ድሕሪ ናይ ነዊሕ ሰዓታት በረራ ምስታ ኣብ ዓለምለኻዊ ሆቴል ካሉም ኣዕሪፋ ዘላ ሃገራዊት ጋንታ ኤርትራ ተጸንቢሮም።

እዚ ምትእኽኻብ ብዙሕ ህንጡይነት ዝፈጥር ኮይኑ፡ ሃገራዊት ጋንታ ኤርትራ ትማሊ ሰሉስ ብኣቆጻጽራ ሃገርና ሰዓት 8 ድ.ቀ፡ ብኣቆጻጽራ ጊኒ ድማ ሰዓት 5 ድ.ቀ ሓበራዊ ልምምድ ጀሚራ ኣላ።

እዚ ልምምድ እዚ ድሕሪ ስዕረት ብደቡብ ኣፍሪቃ (ባፋናባፋና) ኣብ ካልኣይ ጸወታ ንፈለማ ግዜ እዩ፡ ሃገራዊት ጋንታ ኤርትራ ናይ ትሕቲ ሽዱሽተ ወርሒ ግዜ ምትእኽኻብ ዘለዋ ኮይኑ፡ 12 ግዜ ጥራይ ልምምድ ኣካይዳ ኣላ። ዝመጽእ 12 ሕዳር ድማ ኣንጻር ጊኒ ኮናክሪ ክትገጥም እያ። ሰናይ ዕድል ንኣግማል ቀይሕ ባሕሪ!

ርብል በረኸት
ጊኒ ኮናክሪ

ስፖርታዊ ቅነ ሓይልታት ምክልኻል 'እዚ ምዕራብ' ኣብ ፍርቂ ፍጻመ በጺሑ

ኣብ ከተማ ባረንቱ ዝካየድ ዘሎ ስፖርታዊ ቅነ ውድድራት ሓይልታት ምክልኻል እዚ ምዕራብ ናብ ፍርቂ ፍጻመ በጺሑ።

ግጥማት ኩዕሶ እግሪ ደቂ ተባዕትዮ ዱታ ኣንጻር ሂላል ኣብ ዝተኻየደ ሓያል ጸወታ፡ ሂላል ካብ ኣሕመዲን ሮመዳን ሓንቲ ሽቶ ረኺባ ንጸወታ መሪሓ ናብ ዕረፍቲ ኣቐኒዓ። ኣብ ካልኣይ እብረ፡ ሂላል ንመራሕነታ ክትዕቅብ ኣይከኣለትን። ዱታ ካብ ዩሴል ዘርኣይን ተቐዪሩ ዝኣተወ ሰሚር ዑመርን ክልተ ሽቶታት ብምርካብ ንሂላል 2ብ1 ስዒራ ናብ ፍርቂ ፍጻመ ሓሊፋ።

ንኣልምጣን ሃዋሻይትን ዘራኸበ ግጥም ድማ፡ ምዱብ ግዜ ብዘይ ሽቶ ብምዝዛሙ ናብ ፍጹም ቅላዕ'ዩ ኣምሪሑ። ኣልምጣ ድማ ኣብ ልዕሊ ሃዋሻይት 4ብ2 ብምዕዋት ናብ ፍርቂ ፍጻመ ሰጊራ። ገልዓሎ ምስ ዓዲ ሽሩም ኣብ ዝካየደቶ ጸወታ፡ ካብ ዑመር ከሊፋ ብዝረኸበታ ሽቶ 1ብ0 ተዓዊታ ምሕላፋ ኣረጋጊጻ።

ኣብ ውድድራት ኩዕሶ እግሪ ደቂ ኣንስትዮ፡ ዱታ ንሲሞቲ 3ብ1 ተዓዊታትላ። ሽቶታታ ድማ ካብ ቅሳነት ጆርጅ፡ ኣልሃም ኣሚኑ ሳራ በረኸት ክትረኽበን ከላ፡ ንእኽሎ ሽቶ ሲሞቲ ድማ ሚካል ተስፋኣለም ኣመዝጊባታ። ኣልምብ ንኣውላ 6ብ0 ክትዕወተላ ከላ፡ ሃዋሻይት ድማ ንቢሻ 2ብ1 ኣፋንያታ።

ኩዕሶ ስከቦት ደቂ ተባዕትዮ፡ ኣልምጣ ንክታይ 81ብ36፡ ሃዋሻይት ንባርካ 43ብ26፡ ዱታ ንሰሮር 90ብ08፡ ሂላል ንገልዓሎ 20ብ00 ክስዕረአን ከለዋ፡ ኣብ ደቂ ኣንስትዮ ድማ ሂላል ንኣውላ 83ብ02፡ ዱታ ንፈንቅል 30ብ26 ብዘኾነ ወጽኢት ተዓዊተናለን።

ስልጠና 'ገምገምቲ ደያኑ ኩዕሶ እግሪ' ተዋሂቡ

ሃገራዊ ፈደረሽን ኩዕሶ እግሪ ኤርትራ፡ ስልጠና ናይ 'ገምገምቲ ደያኑ' ካብ 4 ክሳብ 8 ሕዳር 2026 ኣብ ኣስመራ ሂቡ።

እዚ ብሃገራውያን ኢንስትራክተራት ዳኛነትን ኮሚሽነር ግጥማትን ተመሪሑ ክካየድ ዝቐነየ ስልጠና፡ ካብ መላእ ሃገር ዝተዋጽኡ ኣብ ዳኛነትን ምምራሕ ውድድራትን ክጥዑ ዝጸንሑ ሓሙሽተ ደቂ ኣንስትዮ ዝርከብኦም 24 ሰልጠንቲ ተሳቲፎሞ።

ዕላማ ናይ'ቲ ስልጠና ብሃገር ደረጃ ንዘሎ ዓቕሚ ሕጽረታትን ገምገምቲ ንምሕያልን ንምምላእን ከም'ውን ኣብ ሃገራውን ዞባውን ውድድራት ደረጃታት ንምትሓዝ ዘኽእሉ ምንባሩ፡ ሓላፊ ሰደቓ ዳኛት ናይ'ቲ ፈደረሽን ኣቶ መንሱር ሜዕሩፍ ገሊጹ። እቲ ንምልላይ ዓቕሚ ደያኑ፡ ንምሕደራ ዘይ ስምምዓራዊ ባህሪን ኣተኣላልያኡን ካልእን ኣተኩሩ ዝተዋህበ ስልጠና፡ ኣገዳስነቱ ኣብ ምእላይ ውድድራት ዕዙዝ ብምዃኑ ቀጻልነት ክህልዎ ወከል ሰልጠንቲ ተላቢዩ።

ኣብ መወዳእታ ንሰልጠንቲ ወረቐት ምስክር ድሕሪ ምዕዳሉ፡ ሰልጠንቲ ንዝቐሰምዎ ሞያ ኣብ መደብ ስራሕ ምምዕጋም ደያኑን ምምራሕ ውድድራትን ብዞብራዊ ዕቤት ንምርግጋጽ ኣበርክቶኦም ንምዕዛዝ ትጽቢት ከምዘለዎ፡ ንምክትል ፕረዚደንት ሃገራዊ ፈደረሽን ኩዕሶ እግሪ ኣቶ ተስፋሚካኤል ብርሃ ብምጥቃስ ህዝባዊ ርክብ ናይቲ ፈደረሽን ሓቢሩ።

ዩናይትድ ኣብ ከቢድ ቅልውላው

ፖቸቲኖ ቀዳማይ ሕጹይ ኣሰልጣኒ

ኣብ ታሪኽ ፕሪመር ሊግ ሃብታም ታሪኻዊ ስም ዘለዋ ማንቸስተር ዩናይትድ፡ ኣብዚ እዋን እዚ ብዝጋጠማ ድኽም ወጽኢት፡ ይትረፍ ንዝናእ ክብሪ ሂባ ዝና ክትውሰኸሉ፡ ከመጣጠና ናብ ዝኽእል ደረጃ ክትቀርብ'ውን ዓቕብ ኮይኑዋ ኣሎ። ዩናይትድ ኣብ ታሪኻ ኣብ 10 ጸወታታት ናይዚ ሊግ ድሕሪ 40 ዓመታት ንፈለማ ግዜ ኣብ ናይ ምምላስ ዞባ ኣብ መበል 18 ደረጃ ሒዛ ምህላዋ ርእሱ ዝኸኣለ ታሪኽ ሰሪዳ ኣላ።

ሰሪዚ ወጽኢትን ኣካይዳን ድማ መራሕቲ ናይታ ጋንታ ንኣሰልጣኒ ሚካኤል ካሪክ ካብ ስርሑ ንምእላይ ዝሕግዝ ውሳኔታት ንምሕላፍ ኣብ ደቦ'ኹት በጺሖም ምህላዎም ይሕበር ኣሎ። ኣብዚ ሰሙን ድሕሪ'ቲ ምስ ኣስቶንቪላ 4ብ4 ዝተፈላለየትሉ ግጥም ዝተኻየደ ገምጋም ድማ፡ እቲ ንሃገራዊት ጋንታ ኣመሪካ ዝመርሕ ዘሎ ኣርጀንቲናዊ ማውሪሶ ፖቸቲኖ፡ ንመዘኩት ምስልጣን ኦልድትራፎርድ ንኽርከብ ቀዳማይ ሕጹይ ኮይኑ ምህላዉ ተፈሊጡ።

ይኹን እምበር፡ እቲ ኣብ መንጎ ፖቸቲኖን ፈደረሽን ኣመሪካን ዘሎ ውዕል ክሳብ 2030 ዝጸንሕ ብምዃኑ፡ ማንቸስተር ዩናይትድ ነቲ ክሳብ ሸውዓተ ሚልዮን ፓውንድ (10 ሚልዮን ዶላር) ዝገመት ውዕል ኣፍሪሳ ንፖቸቲኖ ክትወስዶ ክኸብዳ ከምዝኽእል ይንገር። ፈደረሽን ኩዕሶ እግሪ ኣመሪካ ብወገኑ፡ ዩናይትድ ነቲ ውዕል ኣፍሪሳ ገንዘብ ክትከፍል ቅርብቲ እንተ ኾይና፡ ዝኾነ ተጻብኦ ከምዘይገብሩ ኣፍሊጦም ኣለው።

ኣሰልጣኒ ሚካኤል ካሪክ ብጉዳዩ ኣብዚ ግዜ'ዚ ስርሑ ክለቅቕ ቅሩብ ከምዘይኮነ ብምጥቃስ፡ እንተ ኾይኑ ጋንታኡ 22 ጥቅምቲ ናብ ሊቨርፑል ተጓዒዛ ኣብ ሜዳ ኣንፊልድ ንእትካየዶ ጸወታ ምሉእን ቅጽበታዊን ለውጢ ንምግባር ኣብ ከቢድ ንጥፈት ተጸሚዱ ምህላዉ ብምሕባር፡ ነቲ ጸወታ ካብ ቀዳምነታት ብቀዳምነት ከም ዝሰርዖ ኣረዲኡ።

እዚ ከምዚ'ሉ ከሎ፡ ጀም ራትክሊፍ ዝርከቦም ሳላሳዎት ሓለፍቲ ዩናይትድ፡ ንካሪክ ንምእላይ ወይ'ውን ብሰሪ ናይ መወዳእታ ውሳኔ ንምሃብ ሎሚ ረቡዕ ኣብ ሞናኮ ኣኼባ ንምክያድ መደብ ሒዞም ምህላዎም ተፈሊጡ'ሎ። ይኹን እምበር ካሪክ ኣብዚ ግዜ'ዚ ስርሑ ንክለቅቕ ዝጽውዕ ናይ ጽሑፍ ኮነ ቃል ውሳኔ ክሳብ ዘይተዋህቦ ንዝመጽእ ግጥማት ኣብ ምድላው ምህላዉ ተሓቢሩ።

ቦርድ ማንቸስተር ኣብ መወዳእታ፡ ምምጻእ ፖቸቲኖ ብዝኾነ ምኽንያት ምስ ዘይሰልጦም፡ ንኤዲ ሃወይ ከምኡ'ውን ንጃልያን ናግልስማን ኣብ ዝርዝር ሕጹያት ኣሰልጠንቲ ኣእትዮሞም ምህላዎም ተሓቢሩ።

ኬን ካብ ዝርዝር ብልጽቲ ጋንታ ዓለም በኹሩ

ኣብ ታሪኽ ኩዕሶ እግሪ ካብ ዝተረኣዩ ዓበይቲ ፍጻመታት ናይ'ዚ ሰሙን ኮይኑ ዘሎ፡ እቲ ቅድሚ ሒደት መዓልታት ምስ ባየር ሙኒክ ብምዃን ዕዉት ባሎን ዲኦር ዝኾነ እንግሊዛዊ ሃሪ ኬን፡ ምስ ዝርዝር ብልጽቲ ጋንታ ዓለም ዘይምርቐኑ እዩ።

ብደረጃ ዓለም ካብ ዘለዉ ልዕሊ 19 ሽሕ ተጻወትቲ ኩዕሶ እግሪ ብዝተገብረ ምርጫ፡ ኬን ምስ ብሉጻት 11 ክምረጽ ዘይምኽኣሉ ኣካታዒ ዛዕባ ፈጢሩ ደርኪቡ። እታ ብዘይልሙድ መልክዕ ዝቖመት ብልጽቲ ጋንታ 3-3-4 ስልቲ ዘማልኣት ኮይና፡ ኬን ምስኣ ዘይምስላፉ ኣዛራቢ ዛዕባ ኮይኑ'ሎ።

እቲ ዘገርም ግና እዚ ወዲ 33 ዓመት እንግሊዛዊ ዘይምምራጹ ዘይኮነስ ነቲ 39 ዕድመ መለኡ ዘሎ ኮኾብ ኣርጀንቲናዊ ሊዮኔል ሜሲ ንመበል 18 ግዜኡ ምስታ ጋንታ ክጽንበር ምኽኣሉ እዩ።

በዚ መሰረት እዛ ጋንታ ሓላዊ ልዳት ራያ - ኣርሰናል፣ ተኸላኸልቲ፡ ፓው ኩባርሲ - ባርሰሎና፡ ኣሽረፍ ሓኪሚ - ፒኤስጂ፡ ኑኖ ሜንደዝ - ፒኤስጂ፣ ማእከል– በሊንግሃም - ማድሪድ፡ ሮድሮ - ባርሰሎና፡ ቪቲንሃ - ፒኤስጂ፣ ኣጥቃዕቲ ኪሊያን ምባፐ - ማድሪድ፡ ሃላንድ - ማንሲቲ፡ ላሚን ያማል - ባርሰሎና፡ ሜሲ - ኢንተር ሚያሚ ብምዃን ተረቒቖም ኣለው። ዘይምህላው ዕዉት ባሎን ዲኦር ኬን ግና ልዕሊ ዘይ ምምራጹ፡ ኑታ ክዕውቶ ትሕቲት ግምት ዝተዋህቦ ሽልማት ምዕታሩ፡ ኣብ ልዕሊ ተጻወትቲ ዘይዕንቡበት ስሚዒት ፈጢሩ ከም ዘሎ ዘርኢ ኣብነት ምዃኑ ይግለጽ። ኬን ብዛዕባ'ዚ ኣመልኪቱ ዝሃቦ ወግዓዊ ሓበሬታ ይኹን መግለጺ የለን።

ኣርሰናልን ኣትለቲኮን ኣፈናዊ ዝርርብ የካይዳ

ሻምፕዮን ክለባት ዓዲ እንግሊዝ ኣርሰናል፡ ምስ ስጳኛዊት ክለብ ኣትለቲኮ ማድሪድ፡ ኣብ ጥሪ ንዝኸፈት መስኮት ምስግጋር ተጻወትቲ ኣብ ጉዳይ ኣጥቃዓይ ኣልቫሪዝን ኣከፋፋላይ ማርቲን ዙቢመንዲን ኣብ ስምምዕ ንምብጻሕ ዘኽእል ዝርርብ የካይዳ ኣለዋ።

ብመሰረት ጸብጻብ ናይቲ ዝርርብ፡ ኑቲ ኣብ ኣርሰናል ብቀዋምነት ናይ ምስላፍ ዕድል ከውሕስ ተጸጊሙ ዘሎ ዙቢመንዲ ናብታ ስጳኛዊት ክለብ ንክሰግር ዝኽእል ክኸውን እንከሎ፡ ኣርሰናል ብወገና ነቲ ምስ ዲያን ሲሞን ጸቡቕ ከምዘይሎ ዝነገረሉን ንኣዋርሕ ክትውንኖ ሃረር ዝበለቶ ኣልቫሪዝ ናብ ኢማራትስ ንኸተምጽኦ ክሕግዝ ከምዝኽእል'ዩ ዝንገር።

ካብ ሪያል ሶሲዳድ ናብ ኣርሰናል ዝተጸንበረ ዙቢመንዲ ምስ ከዋኽብቲ ኣርሰናል ራይስ፡ ገማሪሽ፡ ኦዴጋርድን መሪኖን ብምውድዳር እኹል ናይ ጸወታ ግዜ ክረክብ ከምዘይከኣለ ይሕበር። ብኻልእ ወገን ኣልቫሪዝ ናብ ፕሪመር ሊግ ብምምላስ ምስ ኣርሰናል ዓበይቲ ዓወታት ክጎናጸፍ ብሂጉ ብምህላዉ፡ እቲ ድሮ ተበጊሱ ዘሎ ዘረባ ተሰፋ ምስ ዝርከቦ ድሌት ናይ'ቶም ተጻወትቲ ዝሰምረሉ ግዜ ርሑቕ ኣይክኸውንን እዩ። በዚ መሰረት እዘን ጋንታታት እዚ ጉዳይ ኣብ ማዕልቦኡ ንምብጻሕ ኣብ ቀረባ መዓልታት ብዕምቆት ክላዘባሉ ምኻነን ይግለጽ ኣሎ።

ጀምስ ሂል ጸውዒት ሃገራዊት ጋንታ እንግሊዝ ረኺቡ

ሃገራዊት ጋንታ እንግሊዝ፡ ጽባሕ ሓሙስ ኣብ ስታድዩም ወምብለይ ምስ ክሮሽያ ኣብ እተካይዶ ናይ ነሽንስ ሊግ ግጥም፡ ተኸላኻላይ ኤሬክ ኮንሳ ብሰንኪ መጉዳእቲ ከምዘይሰለፍ ድሕሪ ምርግጋጹ ንተኸላኻላይ ቦርንማውዝ ጀምስ ሂል ፈለማ ጸውዒት ኣቕሪቡሉ።

ኮንሳ ኣብ ግጥም ሻምፕዮንስ ሊግ ጋንታኡ ኣርሰናል ምስ ስላቭያ ፕራግ ኣብ ዘካየደቶ ግጥም፡ ኣብ ብርኩ ማህሰይቲ ድሕሪ ምውራዱ፡ ሃገሩ ምስ ክሮሽያ ንእተካይዶ ጸወታ ብቑዕ ክኸውን ከምዘይክእል ምሕባሩ ይፍለጥ። ይኹን እምበር ኮንሳ ኣንጻር ሃል ሲቲ 1ብ0 ኣብ ዝተዓወቱሉ ግጥም 90 ደቒቕ ምጽዋቱ ይፍለጥ። ኮንሳ ብሓፈሻ ናብ ንበር ንምምላስ ግዜ ከምዝድልዮ ዝገለጸ ቱቸል ንወዲ 24 ዓመት ሂል መተካእታ ኮንሳ ክኸውን መሪጽዎ ኣሎ። ኣብ ቦርንማውዝ ቀልቢ ቱቸል ማሪኹ ዘሎ ሂል፡ ጋንታኡ ኣብ ደረጃታት ፕሪመር ሊግ ሻውዓይ ተርታ ክትሕዝ ልዑል ግደ ኣብ ምብርካት ዝርከብ ደንቂ ተኸላኻላይ እዩ።

ዜና ዓለም

ዮርዳኖስ ጸጋይ

ትራምፕ፣ ኣብ ልዕሊ ኢራን ተወሳኺ መጥቃዕቲ ከም ዘየካይድ ኣፍሊጡ

ፕረዚደንት ኣመሪካ ዶናልድ ትራምፕ፡ ካብ ሃገራት ማእከላይ ምብራቕ ብከቕረቡ ምሕጽንታ መሰረት፡ ኣብ ልዕሊ ኢራን ንግዚኡ ተወሳኺ ወተሃደራዊ መጥቃዕትታት ከም ዘየካይድ ኣፍሊጡ።

ፕረዚደንት ትራምፕ ንጋዜጠኛታት ኣብ ገዛቦ መግለጺ፡ ሃዱ ኣብ ዓለም ኣሎ ካብ ዝበሃል ወተሃደራዊ ኣጸዋር እቲ ዝበለጸ ዓጠቓ ከም ዘለ ድሕሪ ምጥቃኑ፡ ኣብ ኣገልግሎት ከተወሰኖ ዘኽኣለ ምኽንያት ከይትረክበ ግና ተነሩ ከም ዘለዎ ገለጸ።

ንሱ ወሲኹ፡ ኣብ መጻቦ ሆርሙዝ ወሲንዎ ዘሎ ዕጽዋ ግን ዝይተወሰነ እዋን ከም ዝቐጽል ኣጠቂሱ ኣሎ።

ፕረዚደንት ትራምፕ፡ ምስ ቀዳማይ ሚኒስተር ቀጠር ሼኽ መሓመድ ቢን ዓብዱልራሕማን ኣልሳኒ ድሕሪ ዘካየዶ ዝርርብ እዩ ዝ. ሓደሽ መግለጺ ዝህብ ዘሎ።

ቀዳማይ ሚኒስተር ኣልሳኒ ብወኑ ኣብ ማሕበራዊ መራኸቢ 'ኤክስ' ኣብ ዝዘርጉሉ ሓብሬታ፡ ዝሓለፈ ሰሙን ናብ ኣራን ድሕሪ ዘየዶ ምብጻሕ ምስ ፕረዚደንት ትራምፕን ምኽኽል ሪዛኺ እውን ኣብ ማሕበራዊ መራኸቢ ፕረዚደንት ጆይዲ ቫንሽን ተራኺቡ ናብ ሰዓም ነፃርሕ ዝኾኣል እወታዊ ዝኸሎ ዝርርብ ነም ዘየደ ኣፍሊጡ ኣሎ።

ጹሓፌ ቤት ምኽሪ ጸጥታ ኢራን ሞህሰን ሪዛኺ፡ እውን ኣብ ማሕበራዊ መራኸቢ ኣብ ዝዘርጉሉ ሓብሬታ፡ ኣመሪካ ቅነፅ ዘይተገ ሓብሬታ ካብ ምዝርጋሕ ተቐጢቡ ኑቲ ሃዱ ዘቕረቡሉ እማመ ክስቕለሎ ኣተሓሳሰቡ'ሉ።

ኢራን፡ ኣመሪካ ኑቲ ኣብ ልዕሊ ማያታ ኣጽጒዕቶ ዘላ ዕጽዋ ከተልዕሎ፡ ገለ ካብዞም ኣብ ልዕሊኣ ገይደቐ ማዕቀብ ከተልግኡ ነምኡ'ውን ኣብ ልዕሊኣ ኣተኳይዱ መጥቃዕትታት ደው ከተብል ዝጠልብ እማመ ኣቕሪጽኽላ ምንባሩ ይዝክር።

ኣምኳያ ናይ'ዚ ኩሉ፡ ኢራን ንመጻጠቦ ሆርሙዝ ክትቁጽፆ ኣብ ጉዳይ ንጻልሶዊ መደባታ ኩሉ ዘተ ከተካይድ ክትጅምርን ምኻና ኣፍሊጣ ኣሉ።

ጹሓፌ ክፍሊ ጉዳያት ወጻኢ ኣመሪካ ሚርኮ ሩብያ ግኡ ኑቲ ብኢራን ቀረብ ዘሎ እማመ "ክወኽዮት ዘይብሉ እማመ" ክብል ደጊሙ ገሊጉዎ ኣሉ።

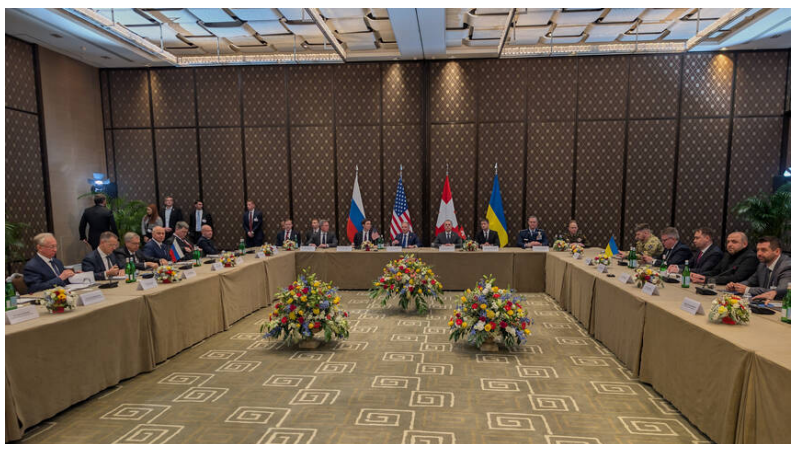
ሩሲያን ዩክሬንን ዝርርብ ጀሚረን

ትማሊ ሰላሱ ፊደረሽን ሩሲያን ዩክሬንን ብመንእዮት ኣመሪካ ኣብ ከተማ ኣቡዳቢ - ሕብራት ኢማራት ዓረብ ዘተ ከም ዘቐደዓ ተሓቢሩ።

ኣብቲ ንኣሊታት ሓመሻቶ ሰዓታት ኣብ ዕጹው ማዕጾ ዝተኻደደ ዘተ፡ ተሓጋጋዚ ፕረዚደንት ሩሲያ ቭላዲሚር መዲንስኪ፡ ልኡኽ ኣመሪካ ስቲቭ ዊትኮፍ፡ ማሲስተር ጉዳያት ወጻኢ ሕብራት ኢማራት ዓረብ ሼኽ ኣብዱላ ቢን ዛይድ ኣል ናህዩ፡ ከምኡ'ውን ሓፊፍ ሰለያ ዩክሬን ሩስተም ኣማሮቭ ተረኺቦም ነይሮም።

ኣብቲ ስለሳዊ ዘተ፡ ብመሳረት ጠሉብ ሩሲያ ወከልቲ፡ ሃገራት ኤውሮጳ እኳ እንተ ዘይተሳተፋ፡ ኣቐዲሞም ግን ምስ ወከልቲ ኣመሪካ ምዝታዮም ተፈሊጡ ኣሉ።

ሚኒስተር ጉዳያት ወጻኢ ሩሲያ ሰርጊይ ላቭሮቭ ንጋዜጠኛታት ኣብ ዝዘሮ መግለጺ፡ ዕለማ ሃገራት ኤውሮጳ ዩክሬን ኑቲ ኩናት ክትቅጽሎ ዘኽኣለ ተወሳኺ ግዜ ንምሕዋኽ ምኻኑ ድሕሪ ምግላጾ፡ እቲ እንተላይ ለሚ ረብዕ ቀጺሉ ዝወዕል ዘተ፡ ንጽጥታዊ ድሕነት ሃገሩ፡ ዩክሬንን ኤውሮጳን ቀዳምነት ዝሃበ ክኸውን ተማሕጸኑ።

ቡልጋርያ - ብሓደጋ ትራፊክ 11 ሰባት ሞይቶም

ትማሊ ሰለሱ ኣብ ምብራቕዊ ክፋል ቡልጋሪያ ኣብ ዝርጉዝ ጽርግያ ብዘጋጠመ ሓደጋ ትራፊኽ 11 ሰባት ክሞቱ እኽለው፡ ካልኦት 50 ሰባት ከኣ መጉዳእቲ ከም ዘጋጠሞም፡ ቀዳማይ ሚኒስተር ናይታ ሃገር ሩመን ራደቭ ሓቢሩ።

እቲ ንብርኽት ዝኾነ ተኻርኻርቲ ዝኸሎ ሓደጋ ትራፊኽ ኽሰማታት ሶፍያን በርጋሳን ኣብ ዘራኽብ መላሙር ዘጋጠመ ኮይኑ፡ ብሰንኪ ሓያል ሙዘባብ ምኻኑ እቲ ቀዳማይ ሚኒስተር ወሲኹ ገለጸ።

እቲ ሓደጋ ተኻኽያርቲቲ ሓንቲ ናይ ህዝቢ ኣውቶብስ ምስ ሓንቲ ናይ ጽዕነት ማኪና ድሕሪ ምጭጋዋ ዝፀመረ ኮይኑ፡ ካልኦት ብርኽት ዝኾነ ማኪያን ከኣ ድሕረን ነም ዝተጋጨዋን ነም ዝተገልበጣን ናይ ዓይኒ መሰኻኸር ሓቢርያሉ።

ፖሊስ ናይቲ ነብ፡ ብዘሉ ብሽበድ ዝተዛዘዩ ግዳያት ልዑል ብሙኻኑ፡ ቁጽሪ ምዉታት ከይዛይድ ሰግኣት ነም ዘሎ ኣመልኪቱ።

ኣፍሪቃ ዝተፈላለዩ ሃገራት ኣፍሪቃ ንኽትሓብር ጸዊዖም

ኣብ ዝተፈላለዩ ሃገራት ኣፍሪቃ ዝርከቡ ሰዓብቲ ሃገራት ኣፍሪቃ ንኽትሓብር ጸዊዖም።

ኣብ ዝተፈላለዩ ሃገራት ኣፍሪቃ ዝርከቡ ሰዓብቲ ሃገራት ኣፍሪቃ ንኽትሓብር ጸዊዖም።

ኣብ ዝተፈላለዩ ሃገራት ኣፍሪቃ ዝርከቡ ሰዓብቲ ሃገራት ኣፍሪቃ ንኽትሓብር ጸዊዖም።

ሩሲያን ናይጀርያን፡ ሓበራዊ ወተሃደራዊ ልምምድ ኣካይደን

ፊደረሽን ሩሲያን ናይጀርያን ሓበራዊ ልምምድ ናይ ሓይሊ ባሕሪ ነም ዞጽፊ በት ጽሕፈት ምክልኻል ሩሲያ ሓቢሩ።

እቲ በት ጽሕፈት ወሲኹ፡ እተን 'ፐረናፐ' ዝተሰምያ ናይ ልምምድ ቃፍላይ መራኽቡ ነም ኣክል ናይቲ ኣብ ኣፍሪቃ ዘካይዳኦ ዘለዋ ናይ ሃይሕ ርሕቀት ገዝዩ ምስ ሓይልታት ናይጀርያ ናይ ክልተ መዓልታት ሓበራዊ ልምምድ ነም ዘየዳ ኣፈሩ።

ክልተአን ሃገራት፡ ኣብ ዝተወሰደ ምኽኻኽኻስ መራኽቡ ሰርዓታት ድሕኦት መንዲ ባሕሪ፡ ነምኡ'ውን ኣብ ምምሕዳር ማይዊ ምኽኻኽኻኦት ዘለወን ተሞክሮ ነም ዝተለዋወጣ ተፈሊጠ።

እቲ ወተሃደራዊ ልምምድ፡ ሰብ ሰልጣን ሓይሊ ባሕሪ ክልተአን ሃገራት ዝሓለፈ ዓርቢ ድሕሪ ዘየደድዎ ዝርርብ እዩ ተኻይዱ።

እተን ቃፍላይ መራኽብ ሩሲዩ፡ ኣብ ብርኽት ዝኾነ ወደባት ሃገራት ኣፍሪቃ'ውን ልምምድ ኣብ ምክያድ ደርጉ።

በዚ መሰረት፡ እተን መራኽብ ክሳብ ሕጂ ኣብ ወደባት ሞዛምቢኔ፡ ታንዛንያ፡ ናይጀርያ፡ ሰኽልኡ፡ ካሜሩንን ናሚብያን ልምምድ ከካይዳ እኽለው፡ ዝመጽኡ 9 ታሕሳስ ከኣ ገዝዮን ክዘዞግ ትጽበት ኣሉ።

ካናዳ፡ ኣብ ልዕሊ 11 ትካላት ኢራን እገዳ ኣጽዲቓ

ካናዳ ኣብ ልዕሊ ምስ ንጽልሶዊ ንጥሪታትን መደባት ባለስቲካዊ ሚሳይልን ኢራን ምትሕሓዝ ነም ዘለምም ዝበለጹየም 11 ትካላት ማዕቀብ ነም ዘድያቐት፡ ሚኒስተር ጉዳያት ወጻኢ ናይታ ሃገር ኣኒታ ኣናንድ ሓቢራ።

ሚኒስተር ኣናንድ ኣቡቲ ኣብ ከተማ ፖረስ ኣብ ዝተኻደደ ኣኸባ ሚኒስተራት ጉዳያት ወጻኢ ሃገራት ጉድለ ሸውዓተ ኣብ ዝበሉዩ መግለጺ፡ እቲ ማዕቀቡ ኢራን ናይ ንጽልርን ሚሳይልን መደባታ ከተሳለል ዝኾኣለ ገዝዞዊ ሓንዮክን ቴክኖሎጂያዊ ምዕባሌታትን ንምድራት ዝዓለመ ምኻኑ ኣረዳኡ።

እታ ሚኒስተር ወሲኹ ሃገራ፡ "ኢራን ንጽልሶዊ መሳርያ ክትወንን የብላን" ዝብል ዘይቅኖር መርገጺ ነም ዘለዎ ድሕሪ ምግላጾ፡ እተን ዒላማ ማዕቀብ ኮይነን ዘለዋ ትካላት ኣብ ኢራን ዝርከብ ኮይነ፡ ኣቐዲመን'ውን ኣብ ዝርዝር ማዕቀብ ዝተሰመጸለን ትካላት ሰፊረን ምንባሮን ኣፈረ።

ኢራን፡ ንጽልሶዊ መደባታ ንሰላማዊ መዓላ ጥራሕ ዘገልግል ምኻኑ እያ ብተደጋጋሚ ትገልጽ።